

ZIJN KONING

door *Gesina Ingwersen*

Nijkerk - G. J. Collenbach

ZIJN KONING

DOOR

GESINA INGWERSEN

GEÏLLUSTREERD DOOR O. GEERLING

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

't Was vol in de Kalverstraat. Toen Sint Nicolaas voorbij was, hadden de winkeliers opnieuw, nu met het oog op het komende Kerstfeest, hun uitstallingen zoo aantrekkelijk mogelijk gemaakt, en een stroom van voorbijgangers bewonderde de fraaie voorwerpen achter de winkelramen. Het roode licht van de met papier overkapte elektrische lampjes gaf het alles een bijzonder feestelijk waas, terwijl de hulstversieringen de harten tot vroolijkheid bewogen, ook van hen, die van Kerstfeest niet meer kenden dan den naam. Zoo nu en dan stakte de stroom even, als enkelen er zich uit los maakten om een winkelkast van dicht bij en meer op hun gemak te bezien, doch even maar — dadelijk sloten de daardoor ontstane ruimten zich met ongeduldigen, die blij waren den wandelpas eens even te kunnen verwisselen met den loopas. Dan ging zij weer voor eenigen tijd onafgebroken verder, lachend en pratend, kijkend en bewonderend. Daar waren menschen, die, rijk genoeg om te kunnen koopen, zochten en kozen voor zich zelf of anderen; daar waren er, die zich het genoeg van het zien al dier heerlijkheden bedierven, door te begeeren, wat zij niet krijgen konden en het anderen benijdden. Daar waren er ook — gelukkigen — die slechts genoten en bewonderden, zonder dat de begeerte tot koopen en bezitten in hun hart opkwam.

De kinderen — die genoten het meest. De drukte was een vermaak op zich zelf — en iedere mooie winkel was een feest, maar 't was vooral de speelgoedwinkel op den hoek, die de aandacht trok en er voor verdrong zich voortdurend een joelende, draaiende kindertroep — groote zusjes, die kleine broertjes optilden, om ze over de hoofden heen te

laten zien — sterke jongens, die minder sterke op zij duwden, om het kleine zusje een eerste rangs plaats te verzekeren, en een onophoudelijk gekwetter van stemmetjes vulde de straat, dat opschoot, telkens als een nieuwe heerlijkheid werd ontdekt.

„O, Kootje, kijk toch 's, een echte vliegmaschine!”

„Wat 'n pop! net een kindje, zou ik die wel kunnen dragen?”

Frans Kromer baande zich langzaam een weg door de kindermassa, aan iedere hand een zusje met zich meetrekkend. Zij hadden met z'n drieën een heel poosje vlak voor het raam gestaan, op het plaatsje, dat Frans voor hen had veroverd, door kalm, maar beslist vooruit te schuiven en alles wat in zijn weg kwam op zij te duwen. Zij hadden met z'n drieën bewonderd, genoten en elkaar de schoonheden gewezen en als spelletje ieder een keus gedaan uit de schatten, daar uitgestald — maar nu hadden ze er genoeg van en keerden ze al dat schoons den rug toe om een volgenden winkel te bekijken.

't Was Woensdagmiddag en Moeder had ze verlof gegeven, als ze eerst Vaders schoenen naar den schoenmaker gebracht hadden, de winkels te gaan zien. Moeder kon kleinen broer niet alleen laten en 't was te koud om hem mee te nemen, terwijl Wim, die midden in de repetitie was, er den tijd voor een wandeling niet af durfde nemen. Dus moesten ze met z'n drieën gaan, wat eerst niet heel gezellig leek, maar toch geen reden voor hen was de pret op te geven. Zij hadden heel wat moois gezien, heel wat kreten geslaakt. Zij hadden ook stoutigheden uitgehaald, waar ze om hadden geschaterd, tot de tranen langs hun wangen liepen — stoutigheid door Frans aangestookt — arm in arm tusschen de menschen doorgehost, of — Frans voorop en Mies en Jopie ieder aan een punt van zijn jas dwars overgestoken, overal tegen aan bonkend, zoodat de menschen boos werden en hun een vermaning toeriepen.

Maar de speelgoedwinkel had hen lang vastgehouden en daar waren ze wat gekalmeerd. Nu

trokken ze zwijgend weg, Mies en Jopie overtuigd, dat ze het mooiste nu wel gezien hadden. Jopie was ook koud geworden, door het lange stilstaan na hun baldadig gerèn, en praatte over huis. Doch Frans was nog niet voldaan: Speelgoed kon je altijd zien — dat was toch eigenlijk niet echt iets van Kerstfeest. Hij trok Jopie mee.

„Nog even kijken, Jopie, daar aan den overkant.”

Jopie liet zich meesjorren, haar oogen al weer verlangend uitziend naar ander moois.

Zonder zich aan iemand te storen baande Frans zich een weg, Jopie's handje stijf in de zijne. Ja, hij had het wel goed gezien. Daar aan den overkant was een kerstboom, wat 'n groote! Daar wou hij nog even kijken, dat was nu echt van Kerstfeest, dat speelgoed kon je op een anderen keer ook wel 's zien.

„Hè,” zuchtte Jopie, verrukt opkijkend naar den reuzenboom, die de heele winkelkast besloeg.

„Zouwen er wel menschen zijn, die zoo'n grooten boom in hun huis hebben?” fluisterde Mies. In een winkel — nou ja — in winkels hadden ze zooveel — maar in huis — zoo'n boom in je kamer.

Frans had geen oog van den boom af. „Natuurlijk” — bromde hij. „Wat zouden ze anders met al die kerstboomen doen, die op de bloemmarkt stonden.”

„Hij zou bij ons wel heelemaal tot den zolder komen,” zei Jopie.

Ongeduldig haalde Frans zijn schouders op. Maar hij had geen tijd om wat te zeggen. Zoo'n prachtigen kerstboom had hij nog nooit gezien — zoo hoog en zoo breed. En wat een rijkdom hing er aan — mooie gekleurde balletjes, zilver en rood en blauw en bovenin dat mooie engeltje, en die aardige kaarsjes — zouden ze die ook wel 's aansteken in den winkel?

„Wat zal 't prachtig zijn, als de kaarsjes branden,” zei hij, hardop denkend.

„Ooo,” deed Mies, haar oogen half dicht, „en zie je die leuke kransjes, die dáár hangen?”

Ze moesten eindelijk weg. Maar ze keken naar geen enkelen winkel meer en ze praatten over

niets anders, dan over den prachtigen kerstboom.
„Ik vraag of Moeder ook een kerstboom koopt op Kerstfeest,” zei Jopie.

Frans zei niets, maar hij wist vooruit al, dat Jopie teleurgesteld zou worden. En zoo was 't ook.

Moeder luisterde geduldig naar de opgewonden verhalen van alles wat ze gezien hadden — maar ze voelde niet veel voor Jopie's wensch.

„Een kerstboom?” zei ze, „waarvoor?”

„Omdat ik het zoo mooi vind,” zei Jopie.

Moeder lachte.

„Maar we kunnen niet alles koopen, wat jij mooi vindt.”

Frans hoorde wel aan Moeders toon, dat zij er geen oogenblik aan dacht. Waarom toch niet? Zóó duur zou een kerstboom toch wel niet zijn — en 't zou zoo iets heerlijks wezen op Kerstfeest een kerstboom te hebben en de kaarsjes aan te steken.

„Bij het Kerstfeest *hoort* toch een kerstboom,” zei hij teleurgesteld.

Moeder legde de kous, die zij bezig was te stoppen, neer en zag Frans verbaasd aan.

„Maar Frans, we hebben toch verleden jaar ook wel prettig Kerstfeest gevierd — zonder kerstboom.”

Frans knikte: „Ja — maar *met* een kerstboom zou het nog veel mooier zijn.”

Toen zei Mies: „Waarom geeft u ons onze pakjes ook niet met Kerstfeest, Moeder, inplaats van met Sint Nicolaas — dat doen ze bij de Rinkels ook — daar hangt Mevrouw ze allemaal aanden kerstboom.”

„Hè ja, Moeder,” stemde Jopie mee in en Frans vond, dat Moeder daar toch wel niets op tegen kon hebben.

Maar Moeder schudde ontevreden haar hoofd.

„Zal Moeder eens zeggen, wat er dan gebeuren zou?” vroeg ze.

„Dan zou jullie allemaal naar Kerstfeest gaan verlangen, niet omdat het het geboortefeest van den Heere Jezus is, maar om den kerstboom en om je pakje, en dat zouden Vader en Moeder verschrikkelijk vinden. Als Vader jarig is, ga ik *jullie* toch geen cadeautje geven — dan geven wij Vader

een cadeau, om hem te toonen dat wij blij zijn met zijn verjaardag — waarom zouden wij jullie dan cadeautjes geven, als wij den geboortedag van den Heere Jezus vieren — wij moeten *Hem* op dien dag wat brengen” — en toen Mies verbaasd keek — „ja zeker, onze liefde en onzen dank, ons heele hart en leven, moeten wij telkens weer aan Hem geven om Hem te toonen hoe blij wij zijn.”

„Maar een kerstboom zonder pakjes dan,” stribelde Frans nog tegen — „dát is toch geen zonde.”

„Zonde? Nee, waarom zou het zonde zijn; en als teeken van het licht, dat de Heere Jezus in de wereld gebracht heeft, is een kerstboom ook wel aardig.”

Jopie kreeg weer moed.

„Koop u er dan een,” smeekte zij.

„Nee,” zei Moeder beslist, „de kerstboom kan wel goed zijn, maar wij, menschen, zijn zoo dom, en Vader en ik zijn bang, dat wij den kerstboom zouden zien en den Heere Jezus zouden vergeten — en wij kunnen best blij zijn zonder kerstboom. Vind je ook niet?”

„Maar de kerstboom maakt juist dat je aan den Heere Jezus denkt,” zei Mies.

„Dat is niet waar,” antwoordde Moeder — „er zijn duizenden menschen, die niets meer om den Heere Jezus geven en toch nog een kerstboom hebben; is dat niet bespottelijk? Maar aan die dwaasheid doen wij niet mee. Dan hebben wij liever geen kerstboom — maar vieren waarlijk Kerstfeest, omdat wij den Heere Jezus liefhebben en blij zijn dat Hij geboren is.”

Frans bleef dien dag opmerkelijk stil en toen hij 's avonds naar bed ging, plaagde Moeder hem een beetje.

„Frans kan den kerstboom nog niet vergeten.”

„Koop er een op de bloemmarkt,” plaagde Wim mee. Maar Vader sloeg hem op zijn rug.

„Beter echt Kerstfeest zonder kerstboom, dan een kerstboom zonder Kerstfeest, jongen.”

„Maar een echt Kerstfeest *met* den kerstboom is het beste van alles,” gaf Frans terug.

„Och ja,” lachte Vader, terwijl hij zijn schouders ophaalde, „zoo zou ik nog heel wat meer op kunnen noemen — een echt Kerstfeest met een makkelijken stoel om in te zitten, is natuurlijk prettiger dan Kerstfeest op een harde bank — en een Kerstfeest met kerstbrood is prettiger dan met roggebrood.”

„Nee,” bromde Frans. Nu spotte Vader er mee.

„Maar een Kerstboom is een teeken van het licht,” praatte hij Moeder na.

„Zeker — en daarom is 't ook wel aardig — maar een luie stoel is een teeken van de rust — en dat is ook wel aardig — maar verder heeft het er niets mee te maken.”

„De Kerstboom is heidensch,” onderwees Wim.

Maar Frans begon kribberig te worden.

„Jij bent heidensch” — snauwde hij.

„En jij moet naar bed,” maakte Vader er een eind aan, en duwde Frans de deur uit.

Frans begreep nu wel heel goed, dat Vader en Moeder er nooit toe over te halen zouden zijn om een Kerstboom te koopen. Dat was iets wat hij los moest laten. Hij moest maar slapen gaan en het vergeten. Maar dat bleek zoo makkelijk niet.

Alle jaren weer aan had hij over een kerstboom gepraat, maar sinds hij van middag den prachtigen boom in de Kalverstraat gezien had, en sinds hij wist, dat Mies en Jopie er even veel naar verlangden als hij, was het of hij zonder kerstboom niet meer gelukkig kon zijn. Zonde was het niet, had Moeder gezegd en Vader vond toch ook een kerstboom wel aardig. „Koop er een op de bloemarkt,” had Wim gezegd. Als hij dat eens kon! Al was 't maar een kleintje, alleen voor hem en Mies en Jopie. Toen schoot er in eens een plan door zijn hoofd. Op Sint Nicolaasavond had hij een zilveren gulden gekregen, met een vers er bij, dat hij dien besteden mocht, zooals hij wou, alleen maar, hij mocht er geen lekkers voor koopen. „Besteed dezen gulden, zooals je verkiest. Als je er maar geen lekkers voor koopt en hem niet verliest,” zei het vers. Als hij voor dien gulden eens een kerstboompje kon koopen, met echte kaarsjes en balletjes en

kransjes. O, hij zag het al — wat zouden Mies en Jopie verrukt zijn. Maar zouden Vader en Moeder het wel goed vinden, dat hij dat voor zijn gulden kocht? Zouden ze niet iets degelijks bedoeld hebben? Maar, in 't vers stond toch „zooals je verkiest.” Ja — ze zouden het vast wel goed vinden. Hij deed 't toch ook voor Mies en Jopie. Hij zou morgen middag uit school stilletjes naar de bloemmarkt gaan en vragen, wat 't kostte. Aan niemand zou hij 't vertellen, ook aan Mies en Jopie niet. Dan zou hij 't stiekum in huis zien te smokkelen en weg stoppen. Waar? Dat zou nog niet zoo makkelijk gaan. Wacht — in de zolderkast, waar al zijn timmerboel stond, daar kwam toch bijna niemand anders in dan hij; hij zou gewoon den sleutel er uithalen. En dan kocht hij zoo'n doos met mooie dingetjes — o, wat zou dat leuk zijn om de gezichten van Mies en Jopie te zien — en Moeder zou 't per slot van rekening ook wel mooi vinden — als maar eerst de kaarsjes brandden.

't Was laat eer Frans insliep en toen droomde hij, dat hij met Mies en Jopie door de Kalverstraat liep, tusschen twee rijen kerstboomen door, waarvan al de kaarsjes brandden — maar het begon te regenen en al de lichtjes doofden uit en de regen spatte van de boomen in zijn gezicht en toen hij wakker werd stond Wim voor zijn bed hem te besproeien met water uit zijn spons.

„'t Was de eenige manier om je wakker te krijgen,” zei Wim, „je moet dadelijk opstaan — anders kom je te laat.”

Frans trok er om twaalf uur op uit. 't Was een lange rij van kerstboomen van allerlei grootte waaruit hij een keus kon doen, maar hij was een beetje verlegen de Joden-kooplui aan te spreken en naar den prijs te vragen. Langzaam liep hij verder, tot hij bij een groepje kwam, waarbij een Jodenjongen stond, ongeveer van zijn eigen leeftijd. Daar waren ook verscheiden kleinere boompjes.

Voorzichtig begon hij met het kleinste.
„Hoeveel kost dat boompje?”

De kleine koopman bekeek hem van top tot teenen.
Toen bukte hij zich, tilde het boompje, dat Frans

aangewezen had, op en draaide het voor hem heen en weer.

„Wou meneertje dat boompje koopen? — dat ken gebeuren. Waar wil meneertje het bezorgd hebben — of wou meneertje het zelf meenemen?”

Frans stond verbluft bij den spoed, waarmee de zaak behandeld werd, maar hij had toch nog tegenwoordigheid van geest genoeg om zijn vraag te herhalen.

„Wat kost het?”

„Meneertje wil weten wat dat boompje kost?” vroeg de koopman op een toon, alsof dat een bijzaak was, en hij het Frans met even veel genoegen cadeau had willen maken.

Frans wachtte.

„Nou dan,” zei de kleine koopman, en hij wilde het kerstboompje Frans in de handen duwen, „dat boompje kost je nog geen gulden, dat ken je meenemen” — en hij duwde er Frans bijna mee onderstboven — „dat ken je meenemen voor negen dubbeltjes en vijf centen.”

't Was goed, dat de koopman het boompje zelf goed vast hield, want Frans deed van schrik een stap achteruit.

Negen dubbeltjes en vijf centen! vijf en negentig centen dus! Dan was hij bijna zijn heelen gulden kwijt. Vijf centen voor de versiering van het boompje — dat was niets.

't Was of er lood in zijn schoenen zonk. Zonder spreken bleef hij staan, kijkend naar het boompje. *Vijf en negentig* centen en dat was nog maar het kleinste. Dat kòn hij niet betalen.

„Nou,” hield de koopman aan — „meenemen?”

„Nee,” schudde hij eindelijk. Hij had gedacht vijftig centen op zijn hoogst. Dan hield hij nog vijftig over voor de slingers en balletjes en kaarsjes. Hij wilde er ook zoo graag een stukje chocola voor Mies en Jopie aanhangen. 't Zou toch de vraag zijn of hij dat allemaal van den gulden doen kon. Maar vijf en negentig centen voor het boompje alleen — Hij keerde zich om.

„Na,” hield de jongen hem tegen — „geef negen dubbeltjes — dan ken je 't meenemen.”

„Nee,” schudde Frans weer. Hij schaamde zich, dat hij had kunnen denken, zoo'n boompje voor vijftig centen te koopen. Als de jongen dat eens wist, wat zou hij hem uitlachen.

„Nee,” schudde hij en baande zich een weg tusschen de andere koopers en kijkers door, verlegen, omdat hij zoo de aandacht begon te trekken.

Maar hij was van den Joden-koopman nog niet af.

„Meneertje!” schreeuwde deze hem na, en toen Frans onwillekeurig omkeek, zag hij hoe de jongen hem volgde, met het boompje in zijn handen en hem wenkte terug te komen.

Toen begon hij iets als angst te voelen voor den jongen. Zou hij hem kunnen dwingen te koopen?

„Ik moet 't niet hebben,” riep hij gejaagd achterom, „ik wou alleen maar weten, wat 't kost!”

Hij hoorde iemand lachen en de jongen schreeuwde hem iets na, dat hij niet verstond, maar hij bleef niet staan om te hooren, wat het was. Zoo hard als hij maar eenigszins durfde, zonder in een draf te slaan, liep hij de bloemmarkt af, tot het einde. Toen ging hij wat langzamer loopen — en nu voelde hij pas hoe teleurgesteld hij was. Vijf en negentig centen! Negentig centen zelfs was een prijs, dien hij nooit kon betalen. Toen schoten de tranen in zijn oogen. Hij had in zijn verbeelding het boompje al klaar gezien in de kast op zolder. Hij had er zichzelf al mee binnen zien komen op Kerstavond. Hij had in zijn verbeelding de kaarsjes aangestoken — hij alleen — omdat het zijn boompje was en hij had de verrukte uitroepen van Mies en Jopie gehoord, als ze het boompje steeds mooier zagen worden en lichter. Van die lieve rose kaarsjes had hij er aan willen maken — zes voor een kwartje, lagen ze in de Dwarsstraat, en nu — hij slikte zijn tranen weg — nu zou er niets van komen. Al zijn plannen weg! Hij had den heelen morgen op school aan niets anders gedacht — aldoor was hij bezig geweest, een boompje, ja zoo wat even groot, als wat hij daar juist gezien had, naar huis te dragen, naar binnen te smokkelen en op te sieren. Maar nu zou 't niet gebeuren. Nu was alles weg. Wat kon hem nu ook het Kerstfeest schelen. 't Zou nu toch maar saai en vervelend zijn, nu zijn Kerst-boompje niet zou branden.

„Je bent laat,” zei Moeder. „School moeten blijven?”

„Nee Moeder,” bromde Frans knorrig.

Moeder vroeg niet verder, hij liep wel eens meer met een vriendje mee.

Ook deed ze, of ze niet merkte hoe stil hij was. Frans kon zoo lang over hetzelfde mijmeren. Die kerstboom zat natuurlijk nog in zijn hoofd, doch 't was nu maar 't beste er niet meer over te spreken. Toch zag ze wel, hoe hij zat te staren.

„Haal jij de melk 's uit de keuken, Frans,” zei ze om hem wat af te leiden.

Frans hoorde maar half wat er gezegd werd. Toch stond hij op, begrijpend, dat hij iets uit de keuken moest halen. Maar in de keuken stond hij Koos met groote oogen aan te kijken, zonder te weten, wat hij hebben moest.

Koos lachte. Ze mocht al de kinderen graag, maar van Frans hield ze toch het meest. Hij was altijd zoo vriendelijk en goedig en had zooveel voor iedereen over.

„Waar zitten je gedachten weer — jongen!” — ze schudde hem heen en weer — „wat moet je hebben?”

„Ik weet 't niet,” zei Frans verlegen, terwijl hij zich trachtte te herinneren wat Moeder gezegd had.

„De melk zeker,” hielp Koos hem — „hier,” ze duwde hem de kan in zijn hand — „laat niet vallen, hoor.”

Nog bleef Frans haar aanzien.

„Koos,” zei hij zacht, „kan jij een geheim bewaren?”

Koos duwde haar mondhoeken omlaag.

„Dat zou 'k wel denken,” zei ze ernstig.

„Dan kom ik na 't boterham eten even bij je,” beloofde Frans.

Dat zou hem goed doen. Aan iemand het geheim vertellen en om raad vragen — dat was wat hij noodig had. Koos was de aangewezen persoon. Die was altijd zoo behulpzaam en misschien wist zij nog wel een weg om aan een goedkooper boompje te komen.

Koos luisterde met oprechte belangstelling naar het verhaal, dat Frans haar na de koffie kwam doen.

„'s Jonges, 's jonges,” — ze schudde haar hoofd, „wat 'n afzetterij toch!”

Frans zijn gezicht klaarde op.

„Zouden ze dan niet zoo duur zijn, Koos?”

„Och, wel nee — negentig centen voor zoo'n klein Kerstboompje — je ken er van op an, dat ze op z'n minst de helft overvragen — je had af moeten dingen.”

„Dat durf ik niet.”

Koos dacht na. Ze zou hem dat pleziertje zoo graag gunnen — hij deed het toch voornamelijk om zijn zusjes een genoegte te doen. Mijnheer en mevrouw waren er wel niet vóór, voor den kerstboom — die waren een beetje stijf — maar verkeerd zouden ze het toch ook wel niet vinden, als dat kind het nou zoo graag wou — en hij kocht het toch van zijn eigen geld.

Onafgebroken staarde Frans haar aan. Zou ze heusch raad weten? Zou hij toch z'n boompje nog krijgen?

Eindelijk deed Koos haar mond weer open. „Weet je wat? Maak dat je om kwart over viere op de bloemmarkt bent — dan ben ik er ook — en” — ze knikte Frans bemoedigend toe — „dan zullen wij wel 's samen kijken, of wij dat boompje niet krijgen kunnen.”

Frans was stil van verrassing — maar zijn heele gezicht lachte.

Nu zou zijn plan tóch doorgaan! Nu kreeg hij tóch z'n boompje. O, wat was die Koos goed!

Met een zucht van geluk sloeg hij zijn handen in elkaar. „Zal ik op den hoek van 't Koningsplein op je wachten, Koos?”

„Best, hoor!” knikte Koos vriendelijk — en toen Frans stralend van stil plezier de keuken uitging, keek ze hem lachend na.

Zoo'n jongen! 't zou toch wel zonde en jammer zijn als hij zijn zin niet kreeg. Aan haar zou 't tenminste niet liggen.

Wat of die Frans Kromer toch den heelen middag te suffen had, begreep de meester niet. Zoo nu en dan zat hij maar stilletjes in zijn eigen te lachen en als hij antwoorden moest, merkte je duidelijk, dat hij er niet bij was, maar zijn oogen glansden,

alsof hij heel gelukkig was. Hij was anders zoo'n beste jongen, wel een beetje droomerig, maar toch ijverig en gehoorzaam. 't Zou morgen wel weer beter zijn en de meester deed verder maar of hij niets zag.

Frans wist niet of de middag lang duurde. Soms vergat hij heelemaal dat hij op school was. Dan zat hij voor de kast, daar stond het boompje en hij hing er de slingers om en zette er de kaarsjes op; of hij kwam er mee binnen, terwijl ze allemaal om de tafel zaten en Moeder sloeg haar handen in elkaar en Mies en Jopie dansten van plezier. O, 't was ook zoo'n mooi boompje en het was zoo'n groote verrassing! Zelfs vader keek er lachend naar. Ja, hij wist wel, dat ze het toch wel aardig zouden vinden. Tien minuten over vieren was hij al op den hoek bij de bloemmarkt, maar Koos was er ook al. Hoe ze dat klaar gespeeld had, vroeg hij niet. 't Kwam in zijn jongenshart niet eens op, dat het misschien moeilijk voor haar geweest was op dien tijd weg te komen. Zij was er, dat was het voornaamste.

Hij wees haar de plaats waar hij 's morgens het boompje gezien had. De jongen was er niet, er stond nu een vrouw bij. „Gelukkig maar,” vond Frans; hij was toch wel een heel klein beetje bang voor den Jodenjongen.

Toen ze even stonden te kijken, kwam de vrouw dadelijk op hen af.

„Boom koopen?”

„Nee,” deed Koos onverschillig, „we kijken eerst maar 's.”

Frans drukte haar arm.

„Daar staat het boompje.”

„Wat kost dat kleine ding daar nou bij voorbeeld?” vroeg Koos weer onverschillig, het bewuste boompje aanwijzend.

De koopvrouw raakte in vuur en tilde het boompje op.

„Dat boompje, nou je weet ook wel, wat je d'r uitkiest — dat boompje is een prachtstuk — ken je hebben voor drie kwartjes.”

Koos knikte.

Zoo? ze waren dus al twintig centen afgeslagen.

Toen deed ze of ze door liep, tot groote verbazing van Frans, die dacht dat ze nu af zou dingen.

„Zeg vijftig centen,” fluisterde hij.

Maar Koos knipoogde, en schudde, dat hij niets zeggen moest. Met een kloppend hart wachtte hij hoe het afloopen zou.

„Mot je 't meenemen?” hield de koopvrouw vol.

„Veertig centen,” zei Koos weer stilstaande.

De vrouw was letterlijk stom van verbazing; zoiets had ze nog nooit beleefd, dat stond duidelijk op haar gezicht.

Ze zette het boompje neer, en deed of ze Koos niet meer zag.

„Nou goed,” zei Koos, „dan niet” — en nu liep ze heusch door. Frans kwam langzaam achter haar aan. Waarom bood Koos nu geen vijftig — dat kon hij wel betalen.

„Koos, Koos,” riep hij zacht, maar Koos hoorde niets. Doch ze hadden nog geen vijf stappen gedaan, of de vrouw riep hen achterna: „Juffrouw, juffrouw!”

„Zie je wel,” lachte Koos zachtjes en keerde zich om.

„Zeg zestig!”

„Nee,” schudde Koos beslist.

„Nà, daar dan,” en de koopvrouw zette het boompje neer, alsof ze niet van plan was er ooit weer naar om te kijken, „vijftig centen, maar dan ook geen cent minder.”

„Maar doen, hè,” zei Koos.

„Ja,” zuchtte Frans. „Als je blijft doen.”

Toen schoot er een brok in zijn keel en weer sprongen de tranen in zijn oogen. Hij haalde zijn portemonnaie uit zijn zak en stopte die Koos in haar hand om te betalen. Toen tilde hij het boompje op. *Zijn boompje!* Voorzichtig hield hij het met twee handen vast en duwde zijn gezicht tusschen de frisch geurende takjes, terwijl Koos met de koopvrouw afrekende en een vriendschappelijk gesprek over het natte weer met haar hield. Hij was niet ongeduldig; hij had daar wel een uur kunnen staan,

kijkend en ruikend. Nu hij zijn boompje maar eenmaal had, kwam het andere ook allemaal in orde.

Hij sprak weinig op den terugweg — liet Koos stil babbelen over de slimheid, waarmee zij de zaak in orde gemaakt had. Alleen keek hij zoo nu en dan met stralende oogen op van zijn schat en zei zacht: „Mooi, hè Koos!”

„'t Is een dot,” beweerde Koos met vuur.

Ze kreeg er zelf hoe langer hoe meer schik in, en gaf allerlei raad.

„Nu moet je het in een grooten bloempot zetten — die staan wel op zolder — en dan in de kast — en als je dan 's morgens naar school gaat, geef je mij den sleutel — anders kon iemand er wel 's in-komen.”

„Ja,” knikte Frans, met een gelukkig gezicht.

„En als we nou thuis komen,” praatte Koos verder, „dan ga ik eerst naar boven en kijk of er niemand is.”

„O ja, hè!” zuchtte hij nog eens. Dat 't nu toch wezenlijk waar was! Dat hij nu heusch zijn kerst-boompje had.

„Ik ben zoo blij, dat je meegegaan bent, Koos,” zei hij dankbaar, „alleen had ik 't nooit klaar gekregen.”

Dank zij de hulp van Koos kwam het boompje in de kast op zolder. Niemand had er iets van gezien.

Koos zocht een grooten bloempot uit, waarin de boom staan kon en toen zaten ze samen op hun hurken er voor om te zien of de takken nergens in de knel zaten. Nee, het ging prachtig en de deur kon ook dicht, zonder iets te beschadigen.

„Morgen ga ik de slingers en de kaarsjes koopen,” zei Frans, toen de kast eindelijk dicht was en den sleutel veilig in zijn zak zat. Hij had nog wel graag dienzelfden avond na het eten gegaan, maar hij was bang, dat hij daardoor zijn geheim zou verraden. Niets, niets mocht er van uitlekken. Het moest een groote, heerlijke verrassing blijven voor den Kerstavond.

Nu was 't Dinsdag en Zaterdag zou het Kerstfeest zijn. Nog vier dagen moest hij zijn geheim bewaren!

Maar dat was niet zoo moeilijk. Hij had geen verlangen aan iemand van zijn boompje te vertellen, eer hij het heelemaal versierd had en het Kerstfeest was.

Onder het eten was hij zóó ongewoon druk, dat Moeder verbaasd naar hem keek. Maar hij merkte niets, tot Wim de opmerking maakte: „Wat doe jij gek!”

Toen schrok hij en dacht, dat hij al alles verraden had. Daarop zei hij geen woord meer — zat maar stil voor zich te kijken. Koos maakte zijn angst nog grooter, door, toen zij voor het Bijbellesen binnenkwam, tegen hem te knipoogen. Hoe kon ze dat nou doen? Iedereen zou natuurlijk dadelijk merken, dat er wat was. Hij weigerde dan ook beslist haar kant uit te kijken. 't Was een verlichting, toen er eindelijk gedankt was en hij op kon staan. 't Liefst had hij dadelijk naar boven gerend om zich te overtuigen, dat zijn boompje er nog stond, maar hij deed 't niet. Dát zou zeker de aandacht getrokken hebben. Dus bleef hij rustig in de huiskamer en ging aan de tafel zitten om zijn werk te maken. Repetitie Aardrijkskunde, Fransch, Rekenen en hij moest ook nog een beurt van Bijbelsche geschiedenis hebben.

Al leerende, stelde hij zichzelf gerust, dat natuurlijk niemand nog iets wist. Maar hij moest heel voorzichtig zijn — en zoo nu en dan voelde hij stiekum, of de sleutel wel veilig in zijn broekzak zat.

Hij praatte niet tegen, toen Moeder om halfnegen vond, dat het tijd werd om naar bed te gaan. Gehoorzaam pakte hij zijn boeken op en zei goedenacht. Toen wipte hij stilletjes de trap op; nu kon hij gaan genieten. Langzaam en voorzichtig draaide hij het electriche licht op den zolder op, en — met den sleutel in de hand — luisterde hij of er niemand aankwam. Nee, hij kon gerust zijn gang gaan. Zachtjes draaide hij het slot om, dat toch wel even knarste. Dan wachtte hij weer, klaar om den sleutel terug te draaien en uit het slot te halen. Maar er was geen geluid, behalve zijn eigen ademhaling. Toen durfde hij eindelijk de deur open te

doen. Ha! zijn mooie boompje! Daar stond het in al zijn pracht. Hij ging er nog eens op zijn knieën bij liggen, om het aan alle kanten te bewonderen. Dáár moest een kaarsje staan, en dáár een, en dáár een. Zes was eigenlijk niet genoeg. Misschien kon hij ze wel een beetje kleiner krijgen, die wat goedkooper waren. En dan zoo de slingers er door. Hij zag 't al. Hoe lang hij daar wel zat, wist hij niet, maar daar hoorde hij een deur en daar kwam iemand de trap op. Wim! Nu al! Geruischloos stond hij op, beet in zijn lip bij zijn poging om de deur toch maar zacht te sluiten. Dat akelige slot! Weer knarste het. Toen stak hij met een onschuldig gezicht den sleutel weer in zijn zak en ging kuchend naar het slaapkamertje aan den voorkant.

Maar Wim liet zich niet zoo gemakkelijk om den tuin leiden.

„Ben jij nou nog op?” deed hij verbaasd — „een half uur geleden ben je al naar boven gegaan.”

„Ik heb nog een poosje op zolder gezeten.”

Iedereen wist, dat Frans zijn timmergereedschap in de zolderkast had, en dat hij daar soms uren kon zitten knutselen.

Zij begonnen zich uit te kleeden.

„O,” zei Wim, „wat maak je?”

Frans keerde zich om, zoodat Wim zijn gezicht niet zien kon.

„Nou—e—een—e—och — dat weet ik nog niet.”

Wim keek verbaasd. Nou deed hij al weer zoo gek.

„Waarom ben je zoo flauw? Waarom zeg je het niet?”

Frans stond onderwijl te bedenken, wat hij met den sleutel doen zou, in zijn zak laten zitten — of onder zijn kussen leggen. Veel antwoord gaf hij dus niet. Wim begreep er hoe langer hoe minder van.

's Middags onder het eten had hij gedacht, dat Frans misschien op school wat gehad had — maar dan zou hij het wel hooren 's avonds, want zij vertelden elkaar altijd alles. Maar nu scheen er een geheim in de kast te zitten. Flauw, hoor! om het hem niet te vertellen.

„Wordt het voor Moeder?” vischte hij nog.

„Nee,” zei Frans. Maar hij was er met zijn gedachten niet bij. Hij had juist besloten den sleutel toch maar in zijn zak te laten zitten — dat was het veiligst. Hij zou zijn broek netjes opvouwen, met den zak naar onderen op zijn stoel leggen en zijn blouse er boven op.

Wim vroeg niet meer.

Maar vergeten deed hij niet, dat Frans een geheim had, wat hij niet scheen te mogen weten en dat dat geheim waarschijnlijk in de kast zat.

Woensdag en Donderdag waren als feestdagen voor Frans.

Voor de toonbank te staan, waarop de dikke, vriendelijke juffrouw uit het winkeltje in de dwarsstraat allerlei doosjes neerzette, waaruit hij kiezen moest — het vragen om de kaarsjes te zien — die van zes voor een kwartje — en of de Juffrouw ook nog goedkoopster had — en zijn vreugde, toen zij ze ook van acht voor een kwartje had — wel wat kleiner, maar toch ook mooi — te zien, hoe de doosjes zorgvuldig ingepakt werden met een rood koordje er om en het dan weg te stoppen onder zijn cape — het was alles zóó heerlijk! Frans meende, dat hij nog nooit zóó gelukkig in zijn leven geweest was. En dan het versieren van het boompje! Hij had er wel een heelen dag aan bezig kunnen zijn. Ieder oogenblikje dat hij, zonder gemist te worden, boven kon zijn, zat hij voor de kast, te schikken en te veranderen — en het boompje werd al sierlijker. Elken keer als hij de deur van de kast zou open doen, ging er een rilling van geluk over zijn rug, en telkens als hij het versierde boompje weer zag, overtrof het nog zijn verbeelding.

Koos moest ook komen kijken. Maar voorzichtig.

Zij sloeg haar handen in elkaar.

„Nee maar! — wat heb je dat beeldig gedaan — die slingers — dat staat òcht!”

Frans stond — zijn handen op zijn rug — zijn hoofd een beetje schuin — weer mee te bewonderen. Nu Koos het zag, was 't, of *hij* 't ook weer voor 't eerst zag.

„Mooi hè! — en als nou de kaarsjes branden!”
„Nou!” zei Koos, „dat zal me een gezicht wezen.”
„Ben jij eerste Kerstdag thuis, Koos?”

Koos dacht na.

„Eerste Kerstdag? — 's Kijken — ja — ben ik thuis” — toen, met een verrukt gezicht — „nou, dat tref 'k hoor! dat ken ik net bijwonen.”

„Dan zal ik je roepen.”

„Da's goed — nou, nou, dat zel me een klap geven!”

Frans deed de kast dicht.

„Weet je wat jammer is?” vroeg hij.

„Jammer?!” herhaalde Koos op een verbaasden toon. Zij kon niet begrijpen, dat er aan dat beeldige boompje iets jammer was.

„Ik had er zoo graag voor Mies en Jopie wat lekkers aan gehangen, maar daar heb ik geen geld meer voor — wel in mijn spaarpot, zie je — maar dan moet ik het aan Moeder vragen — en dat wil ik niet.”

Nee, dat zag Koos volkomen in. Even kwam het in haar op, hem iets uit haar portemonnaie te geven — maar zij bedacht op hetzelfde oogenblik dat hij dat toch niet zou willen. Hij was er den heelen tijd zoo trotsch op geweest, dat hij *alleen* alles betaald had; dat het zijn boompje *alleen* was; dat hij *alleen* ze allemaal zoo verrassen zou. Zij begreep wel, dat hij nu geen geld van haar zou aannemen om Mies en Jopie wat te geven.

„Nou,” troostte zij hem, „ze zullen het zóó ook wel prachtig vinden.”

„Ja,” zei Frans, „dat denk ik ook wel — ze zullen nog nooit zoo'n prettig Kerstfeest gehad hebben, hè Koos?”

„Vast niet, hoor!”

Hij zelf ook niet, dacht Frans, toen hij in bed lag. Hoe kon Moeder nou zeggen, dat een Kerstboom niet goed was? Hij had nu toch den Heere Jezus niet minder lief, omdat hij zoo'n mooi boompje had. Juist meer! Je kreeg toch alles van den Heere Jezus; als je blij was, kwam het toch ook van Hem. Dat zei Moeder zelf altijd. Hij zou heusch den Heere Jezus niet vergeten om zijn boompje. Hij voelde zich zoo dankbaar en gelukkig; hij wilde den Heere nu juist nog veel meer liefhebben. „Ik

dank U, Heere, voor mijn mooie boompje," fluisterde hij, zijn handen gevouwen op het dek. Toen draaide hij zich om en kroop er lekker warm onder. O, wat was hij toch gelukkig! En nog maar twee nachten slapen, dan was 't Kerstfeest. Morgen was 't al Vrijdag. Ze kregen om twaalf uur vacantie. Werken deden ze zoo'n morgen niet meer, want de repetitie was afgelopen. Er zou wel voorgelezen worden. Fijn! Eerst Bijbelsche Geschiedenis. Mijnheer Meyer zou de Kerstgeschiedenis wel vertellen. Die kende je natuurlijk wel — maar 't was toch wel mooi om te hooren. Dan voorlezen; onderwijl kregen ze hun rapporten en het zijne was goed, dat wist hij zeker. 'n Eenige morgen werd het.

„Hè," zuchtte Frans, duwde zijn hoofd wat verder in het kussen en trok de dekens wat hooger op, „alles was even heerlijk!"

Mijnheer Meyer *kon* vertellen.

't Was geen wonder, dat de heele klasse ingespannen luisterde, zelfs naar een geschiedenis, die ze al verscheiden keeren had gehoord. 't Was *weer* mooi, zelfs al was 't voor den zooveelsten keer. Wat was die Keizer Augustus toch rijk en wat had hij een macht! Hoe vlogen de menschen voor hem en deden zijn bevel! Hoe arm en vernederd was Maria en hoe schandelijk werd zij door de menschen behandeld! En het Kindeke in de kribbe? Niemand armer en nietiger dan Hij!

En toch —

Dat was alles maar schijn.

Niet Keizer Augustus, maar het kindje in de kribbe, de Heere Jezus, was de *echte* Koning. Want Die was gekomen om Zijn leven te geven voor Zijn Volk en dat volk vrij te maken van zijn vijanden. Was dat niet de *ware* Koning? En Hij heeft het gedaan ook! Wat heeft Hij gestreden — gevochten tegen den duivel en de zonde! Zijn heele leven ieder oogenblik — met al Zijn kracht! Zijn bloed heeft het gekost en eindelijk zelfs Zijn leven. Maar tòch is Hij de Overwinnaar! Zooals Simson, toen hij den tempel

van Dagon omver trok en zichzelf onder het puin begroef, toen juist zijn volk van de Filistijnen verlost, zoo heeft de Heere Jezus door Zelf te sterven, Zijn volk vrij gemaakt. En Hij kon doen, wat Simson niet kon. Hij kon weer uit den dood opstaan, om den strijd voort te zetten en ten einde te brengen.

Want — de strijd is nog niet uit. Nog staat het leger van onzen Koning tegenover het leger van den duivel. Nog wordt er gevochten. Maar iederen dag brengt ons dichter bij de eindbeslissing, waarin Jezus Christus alleen de Overwinnaar zijn zal.

Mijnheer Meyer zweeg even, terwijl in de klasse doodsche stilte heerschte.

„Jongens en meisjes,” ging hij toen voort — en ernstig zag hij ze allen aan, „als de Heere Jezus *hier* was en je opriep om in *Zijn* leger dienst te nemen, om met Hem te vechten tegen den duivel en het kwaad, zou je dan niet allemaal opstaan en doen wat Hij van je vroeg? Zou er één van jullie zitten blijven? Is Hij niet jullie Koning ook?”

Groot zagen de oogen van Frans Kromer naar Mijnheer Meijers gezicht. Zijn hart klopte van geestdrift. Hij wilde *nu* wel opstaan en het uitroepen: „Mijn Koning ook!”

Had Mijnheer Meijer begrepen wat er in het hart van Frans omging?

„Ja,” zei hij, „ook jullie Koning. Gedoopte kinderen ben je allemaal, en daarom hoor je bij het leger van den Heere Jezus — daarom ben je Zijn soldaten, die met Hem moeten vechten — vechten tegen het kwaad — tegen de zonde — vechten — ieder oogenblik — zonder opgeven — zonder rusten. O, maar dat is moeilijk! Want het kwaad is zoo sterk — en wij zijn zoo zwak. En zoo dikwijls moet het — man tegen man. Jij alleen tegen al het booze in je eigen hart — en de verleiding om je heen. Zul je dat ooit kunnen winnen? — Ja, want alleen ben je nooit.

Als jij vecht, vecht de Koning met je.

De Koning zelf strijdt voor je — Hij behaalt ook

de overwinning voor je. En elken slag, dien wij op den duivel hebben gewonnen, maakt *Zijn* eer grooter, maar elken keer dat wij in den strijd met het kwaad worden verslagen, wordt Zijn Naam te schande gemaakt."

Daar ging de bel. Mijnheer Meijer sloot den Bijbel en vouwde zijn handen er op. Hij scheen nog niet te kunnen eindigen.

"Jongens en meisjes," zei hij weer, "laten wij zóó Kerstfeest vieren — het geboortefeest van onzen Koning. Laten wij allen voor Hem knielen en weer — of misschien voor den eersten keer — den eed van trouw aan Hem alleggen. Zegt het Hem: Gij, Die als kindje gelegen hebt in de kribbe van Bethlehem — Gij zijt mijn Koning — onder U wil ik dienen — in Uw leger vechten tegen Uw en mijn vijanden. En laten we dan niet laf zijn — en den strijd opgeven, al is het moeilijk — maar vechten tegen alle kwaad, om de eer van onzen Koning. Weest maar niet bang, dat je het verliezen zult. Als je eerlijk, met je heele hart en al je kracht strijdt, dan zal Hij ook voor de overwinning zorgen. Daarom moet je vechten — en bidden. Roept Hem aan in den strijd, en vertrouwt op hem. Hij hoort je en komt je te hulp...."

"Hè!" zuchtte Frans, toen de deur openging en Mijnheer Vermeer met de rapporten binnenkwam.

Hè wat jammer! Hij had nog wel veel langer naar Mijnheer Meijer willen luisteren. Maar nu borg Mijnheer Meijer den Bijbel in den lessenaar en ging op zij, om Mijnheer Vermeer er voor te laten. Nu was 't echt uit.

Hè! Hij rekte zich onwillekeurig uit — zijn handen onder de bank gestrekt. Wat had hij geluisterd. Wat kon Mijnheer toch ook heerlijk vertellen. Vaderlandsche Geschiedenis ook.

Maar *dit* was toch nog mooier. Dit ging zoo regelrecht naar je hart en maakte je zoo warm van binnen. Ja, de Heere Jezus was zijn Koning ook — hij wilde ook vechten tegen Uw en mijn vijanden, hè ja, dat was mooi! — vechten —

met den Heere Jezus tegen den duivel....

Hij hoorde namen opnoemen en zag rapporten door de klas sturen. Maar 't drong toch niet tot hem door, wat er eigenlijk gebeurde, tot hij zijn eigen naam hoorde noemen.

„Frans Kromer....”

Hij ging verschrikt rechtop zitten. Dat was waar ook — zijn rapport....

„Je kijkt, of je het in Keulen hoort onweeren” — zei Mijnheer Vermeer, een beetje spottend, — „waar zat je zoo over te soezen?”

Verlegen zag Frans even Mijnheer Meijer aan, en Mijnheer Meijer glimlachte tegen hem.

Die begreep er alles van.

„Nu,” zei Mijnheer Vermeer, „je rapport is goed, allemaal zevens en achten, twee negens en zelfs een tien — mooi zoo!” en hij reikte het rapport over aan den jongen op de eerste bank, die het doorgaf naar Frans.

Blozend van geluk nam Frans het in ontvangst, en sloeg het open.

Ja waarlijk! Wat een verrassing! Een tien voor zijn Vaderlandsche Geschiedenis. Daar had hij niet op durven rekenen. En vader had gezegd, dat hij voor iedere 10 een kwartje gaf. Ha! dat had Vader niet gedacht, dat hij echt met een *tien* thuis zou komen. Een kwartje! Eenig! Nu kon hij toch voor Mies en Jopie een stukje chocola koopen.

Alles was even heerlijk!

Morgen was het Kerstfeest! Ja, Moeder had toch gelijk. Kerstfeest zonder een kerstboom kon ook wel heerlijk zijn — als je *echt* blij was, dat de Heere Jezus geboren was — als Hij je Koning was en je veel van Hem hield. Vechten — met U — tegen Uw en mijn vijanden — hè, dat vond hij toch zoo mooi! dat zou hij wel telkens weer over willen zeggen. Als hij van avond naar bed ging, zou hij 't op zijn knieën zeggen: „Gij zijt mijn Koning, in Uw leger wil ik vechten tegen Uw en mijn vijanden”. Maar hij was toch ook heel gelukkig, dat hij zijn kerstboomje had. Als nu de

chocola er ook nog aanhing! Dat mooie rapport! Wat zou vader in z'n schik zijn.

„Kom,” zei Mijnheer Meijer, toen Mijnheer Vermeer met de rapporten naar een volgende klas was gegaan, „laten we nu onze kerstliederen nog eens zingen.”

Ze zongen allen met blijde stemmen. Eerst Psalm acht en negentig vers twee: „Hij heeft gedacht aan Zijn genade.” En toen de vier verzen, die zij geleerd hadden uit het Kerstgezag: „Hoe zal ik U ontvangen, Hoe wilt Gij zijn ontmoet?”

Boven allen klonk Frans zijn stem uit:

„Hoe d'afgrond ons bestrijde,
De wereld ons verschrikk',
De Heer staat ons ter zijde
Tot onzen jongsten snik.
Zijn macht is alvermogen
En iedre vijand vliedt
Voor d'opslag van Zijn oogen,
Waar Hij als Vorst gebiedt.”

Hij begreep er alles van. Toen ze het geleerd hadden, had Mijnheer Meijer het uitgelegd en dit versje was nu precies hetzelfde, als wat hij van morgen verteld had. Vechten — met U tegen Uw en mijn vijanden — en dan won de Heere Jezus het — dat was het.

Wim had den vorigen dag al vacantie gekregen en had dus 's morgens niets te doen. 't Was een beetje saai, vond hij, dat Frans nog naar school was. Maar 's middags zou die ook thuis zijn. Dat was gezellig. Ze zouden gaan lopen of wat anders doen. Zij konden het altijd goed samen vinden en al was het geheim van de kast er nu, dat nam niet weg, dat ze toch graag samen waren. Hij had er Frans niet meer naar gevraagd, maar wel had hij opgemerkt, dat de sleutel altijd zorgvuldig uit het slot werd gehaald. Niet dat dat anders nooit gebeurde. Frans had wel meer van die buien, dat hij de kast op slot hield — maar hij vertelde zijn geheim toch altijd wel aan Wim. Wim had gemeend, dat dat dezen keer ook zou gebeuren. Maar

nee, hoor. Frans zweeg als een mof. 't Was gek. 't Moest wel iets heel gewichtigs zijn, dat Frans zoo geheimzinnig deed, zelfs voor zijn broer, waarmee hij zoo vertrouwelijk was.

Wim had niets te doen en dus drentelde hij op zolder rond, aangetrokken door het geheimzinnige achter de kastdeur. Hij bleef er voor staan en wurmde met zijn vingers aan 't slot — natuurlijk zonder dat 't wat gaf. Toen probeerde hij den sleutel uit de zolderdeur — ook te vergeefs. Hij begon kwaad te worden. Waarom hield Frans die deur op slot? 't Was toch niet alleen *zijn* kast, al borg hij zijn timmerboel er in. Er stonden boven op de plank ook verschillende dingen van moeder, oude gaslampen, die niet meer gebruikt werden, nu er electrisch licht in huis was, een koffertje en een warm-waterstoof. Als Moeder die nu eens noodig had, dan kon zij er niet eens bij, door Frans zijn eigenwijzigheid. Wat zou hij met dien sleutel doen? Zou hij daar aldoor mee in zijn zak loopen? Je merkte er nooit wat van. Hij kon hem wel verliezen ook, en dan zou de smid er nog aan te pas moeten komen. 't Was gewoon bespottelijk!

Toen Frans om twaalf uur verrukt met zijn mooie rapport uit school kwam, was Wim nog even ver. De kast was dicht en bleef dicht. Frans rende dadelijk met zijn rapport naar kantoor, hopende vader daar aan te treffen. Het geluk diende hem. Vader was er — en alleen.

„Eerlijk verdiend,” zei vader, met zijn hand op Frans zijn schouder, — „je hebt het er goed afgebracht.”

„Als ik nou 's allemaal tien en gehad had, vader?” lachte Frans.

„Dan had ik je voor elke tien een kwartje gegeven, natuurlijk — maar,” — vader zocht in zijn portemonnaie en stopte Frans het beloofde kwartje in zijn hand, „zoo ver zijn we nog niet.”

Toen holde Frans naar boven om Moeder zijn rapport en zijn schat te laten zien.

„Nee — maar,” zei Moeder, blij met Frans, „wat krijg jij een dikken spaarpot.”

Frans stopte het kwartje gauw in zijn zak. Hij wilde voor het boterham eten nog even gauw naar den chocolawinkel, op den hoek, daar lagen zulke mooie plakken. Die zouden misschien wel zoowat een kwartje kosten. Maar twee kleintjes vond hij toch nog leuker.

Even aan Koos vertellen en vragen of de sleutel goed bezorgd was. Dat was alle dagen zijn eerste werk als hij thuis kwam, en Koos wist het al. Als ze in de keuken was, knikte en wees ze maar. Doch nu was ze bezig aan de bovengang, omdat het morgen Kerstfeest was. Frans liet haar het kwartje zien. „Van Vader gekregen voor mijn rapport — nu ga ik chocola voor Mien en Jopie koopen, om aan den boom te hangen.”

„Eenig” — zei Koos. Ze hield even op met schrobben om haar aandacht te toonen — maar veel tijd had ze niet. De boender kwam weer uit den emmer en ze begon met nieuwe kracht.

„Nou,” praatte ze, boven haar eigen schrobben uit, „de sleutel ligt op het oude plaatsje achter den stapel schoteltjes, hoor.”

Geen van beiden dachten ze er aan, dat iemand haar hooren zou.

Wim was niet van plan geweest voor luistervink te spelen. Dat zou hij beneden het karakter van een eerlijken jongen gevonden hebben. Maar hij kon niet helpen, dat Koos juist zoo hard praatte, toen hij in de buurt was.

Hij was ook niet van plan op 'n valsche manier achter een geheim te komen, dat Frans zoo zorgvuldig voor hem verborgen hield. Maar de kast was even goed van hem, als van Frans. Al had Frans zich aangewend de kast als zijn persoonlijk eigendom te beschouwen en af te sluiten — niemand had hem ooit het recht daartoe gegeven. Wim vond, dat hij er ook best eens in kijken mocht.

Hij was heelemaal niet van plan iets kwaads tegen Frans te doen. Daarvoor hield hij te veel van hem. Maar o! die nieuwsgierigheid!

Alles liep hem mee. Hij hoorde Frans weggaan.

Toen hij hem de voordeur hoorde dichttrekken,

liep hij fluitende naar beneden, uiterlijk heel kalm. Maar toen hij langs Koos op het eerste portaal kwam, klopte zijn hart toch wel een beetje raar.

Waarom eigenlijk? Hij deed toch geen kwaad. Hij floot wat harder en gleed met zijn handen op de leuning en de benedentrap af. Moeder was in de

huiskamer. Hij hoorde haar tegen Henkje praten. Dat was dus 'veilig. Daar was al weer dat rare gevoel. Waarom mocht Moeder niet weten, dat hij den sleutel van de zolderkast kwam halen? 't Was toch zijn kast ook.

In de keuken stond de groote pan met eten te stoomen op het gasstel. Wim snoof. Snijboonen — lekker! Ze aten zeker vroeg, omdat het eigenlijk Zaterdag was, want morgen was het Kerstfeest.

Hij had den sleutel gauw gevonden, stak dien in zijn zak en deed voorzichtig de keukendeur weer achter zich dicht.

Nu zou hij dan te weten komen, wat Frans zoo geheimzinnig verstopte. Toen klopte toch zijn hart een beetje onrustig. Was 't wel heelemaal in orde, wat hij deed? Maar hij beloofde zich zelf — hij zou maar even kijken en dan den sleutel weer gauw op hetzelfde plekje leggen. Frans hoefde er niets van te weten.

Zonder stoornis kwam hij boven en sloot de kast open.

„Ooo . . .” zei hij. Dat overtrof zijn stoutste verwachting. Daar had hij geen oogenblik aan gedacht. Hij meende, dat Frans iets aan het timmeren was. Maar een kerstboompje! En wat zag het er schitterend uit! Op zijn hurken ging hij er vóór zitten. Wat was die Frans toch een wonderlijke jongen! Waar had hij dat vandaan? Dat boompje moest zeker morgen voor den dag komen. Waar had hij al het geld vandaan gehaald! Nou, voor Mies en Jopie zou het zeker een verrassing zijn! 't Was een alleraardigst boompje! Nu zou hij als de wind den sleutel weer naar beneden brengen, en dan zou hij zijn mond houden. Och, dat nu juist op dit oogenblik Mies en Jopie samen naar boven moesten komen.

Dat was een verzoeking, waar Wim niet op gerekend had en waar hij ook niet tegen bestand was. Hij wilde even het gezicht zien, dat die kleine kinderen zouden zetten als ze het boompje zagen.

„Psst!” fluisterde hij, zoodra ze hem hooren konden, „wil je 's wat moois zien?”

Hij draaide het elektrische licht, dat hij uitgedaan had, weer op.

„Is 't in de kast?” vroeg Mies.

„Is 't van jou?” informeerde Jopie in haar onnoozelheid.

Wim gaf geen antwoord, maar deed de deur open en ging zelf een beetje achteruit, om de kleintjes het volle gezicht te laten.

„Ooo . . . !” Mies viel er dadelijk op haar knieën vóór, maar Jopie danste en klapte in haar handjes.

„Hééé! van wie *is* dat? — waarom staat dat in de kast? — waarom mag het er niet uit? — is 't van jou, Wim?”

„Nee,” zei Wim zacht, „van Frans.”

„Ooo,” zei Mies alleen. Ze had het boompje wel willen omhelzen, in haar armen nemen, dicht tegen zich aan. Doch met geen vinger kwam ze er aan. Dat durfde ze niet. Maar haar oogen verslonden het bijna. Wie was er zóó rijk, dat hij zoo'n prachtig kerstboompje bezat? En waarom stond dat in die donkere kast? Waarom stond het niet beneden in de kamer, dat ze er naar kijken kon?

„Is dat van Frans?” zuchtte ze eindelijk.

„Blijf àf!” snauwde ze tegen Jopie, die al dat mooi's wel eens betasten wou, „blijf àf, je mag er niet aankomen.”

Jopie deed dadelijk haar handje op haar rug, maar ongeduldig trappelde ze op haar pantoffeltjes.

„Waarom mag het er niet *uit*?”

„Ik denk, dat Frans het er morgen wel uit zal halen,” veronderstelde Wim.

„Als het Kerstfeest is,” zei Jopie.

Toen begon Wim zacht de deur dicht te duwen. Jopie hield haar handje er wel tegen, maar Wim was sterker en duwde door. Toen moest ook Mies, hoe onwillig ook, haar plaatsje verlaten.

„Kom,” zei Wim, „anders komt Frans thuis.”

„Mochten we het dan niet zien?” vroeg Jopie.

„Ik denk het niet,” zei Wim, en hij lachte of hij er een grapje van maken wilde, maar Mies voelde plotseling spijt. 't Was zoo mooi en toch was 't nu net of er iets bedorven was.

„Laten we de kast gauw dicht doen,” zei ze gejaagd, maar Wim liet kalm toe, dat Jopie nog even om een hoekje keek. Hij wilde niet toonen, dat hij evenmin heelemaal gerust was. Er was ook niets geen rede tot ongerustheid. Ze konden niet verrast worden door Frans, want hij moest eerst bellen.

Maar Wim wist niet, dat het onverwachte zoop dikwijls gebeurt. Frans kon zonder bellen naar binnen gaan, daar Vader juist iemand uitliet. Hij was zeer tot zijn genoegen geslaagd met twee kleine plakjes chocolade. Er zaten aardige plaatjes boven op. Op dat van Jopie een meisje met een poesje. Op dat van Mies een huisje tusschen de bergen. In Moeders touwdoosje lag wel een gekleurd touwtje. Daarmee zou hij ze aan het boompje vastmaken.

Den heelen weg, heen en terug, had hij in zich zelf loopen zingen, en nu ook, terwijl hij vlug de trap opwipte, neuriede hij voor zich heen, terwijl de woorden in zijn ooren klonken: „Zijn macht is alvermogen.” Boven stak hij eerst zijn hoofd even om de huiskamerdeur. Moeder was aan 't dekken.

„Gaan we al eten, Moeder?”

„Nee,” zei Moeder, op de klok kijkende, „dat duurt nog wel een kwartiertje.”

„Waar zijn de anderen?”

„Ik denk boven.”

Hij deed zachtjes in de gang. Als Jopie hem hoorde wou ze misschien bij hem blijven.

De keukendeur stond gelukkig aan, maar de sleutel was niet op het plaatsje achter den stapel schoteltjes. Verbluft keek hij rond. Zijn eerste gedachte was — Koos. Waar was zij? Nog boven? Met een angstig kloppend hart liep hij de trap op, toch nog zachtjes, want hij wilde niet de aandacht van de anderen trekken. Daar was Koos niet — maar op zolder hoorde hij duidelijk stemmen. Koos zou toch niet....?

Toen hij boven kwam, zag hij nog juist, hoe Jopie met een stralend gezichtje om den hoek keek, eer Wim de deur sloot.

Als een tijger vloog hij op Wim af.

„Gemeene verrajer! dief!” schold hij woedend. Ruw sleurde hij Jopie weg en smeede de kast dicht met een slag, dat de lampen op de plank rinkelden. Jopie, die vrij onzacht tegen den muur terecht gekomen was, zette oogenblikkelijk een keel op, half van schrik, half van boosheid, dat zij zoo onbarmhartig gestoord was in haar genoegen. Mies sloeg haar arm om Jopie's hals en trachtte haar te kalmeeren. Zij was ook geschrokken en zij zag er wit van. Maar ze gaf geen geluid. Haar oogen bleven angstig op Frans gericht. Zij was bang voor hem. Hij was boos, vreeselijk boos. Doodsbleek zag hij, en zijn oogen fonkelden. Wat zou er nu gebeuren? Zouden ze samen gaan vechten? Zou Frans Wim doodslaan? Och, hadden ze toch maar niet gekeken. Zij had aldoor wel gevoeld, dat 't niet goed was. Maar 't was zoo mooi, dat boompje! En nu was al dat moois weg....

Zij rilde en trok Jopie dichter naar zich toe, toen ze Frans op Wim los zag stormen. Een oogenblik had hij stil gestaan, hijgend van drift — zijn vuisten gebald — alsof hij Wim vermoorden wilde. Hij beukte met zijn twee vuisten op Wims hoofd, onverschillig waar hij sloeg, en Wim, die hem anders wel aan kon, scheen hem nu niet de baas te kunnen worden. Of niet te willen? Hij weerde de stompen wel zoo veel mogelijk af, maar terugslaan deed hij bijna niet.

„Frans! Frans! hou op,” smeekte Mies, zonder Jopie los te laten; en Jopie, die wat bedaard was in het oogenblik van stilte, begon weer met nieuwe kracht. Frans hoorde of zag niets. Hij wist maar één ding. Zij hadden zijn geheim verraden — zijn mooie geheim, dat hij zoo goed verborgen had gehouden — waarmee hij ze zoo had denken te verrassen. Dat had Wim gedaan en hij wilde hem vermoorden. 't Kon hem niet schelen of hij hem een ongeluk sloeg met zijn vuisten. *Verdiend* had hij 't!

Zoo nu en dan beet hij een scheldwoord af: „Valschaard!” „stiekemert!” en na ieder woord kwamen de slagen met grooter kracht neer.

„Oo! oo!” gilte Mies, „Frans! niet doèn!”

Daar klonk Moeders stem aan de trap.
„Waarom huilt Jopie zoo?”
„Moeder!” schreeuwden Mies en Jopie tegelijk
en holden samen naar de trap. Wim begreep dat
hij 't ergste geleden had.

Hij had een benauwd oogenblik gehad, want Frans sloeg raak. Toch had hij niet goed terug durven slaan. Want ofschoon zijn hoofd pijn deed en zijn neus bloedde, had hij den heelen tijd het gevoel, dat hij zijn verdiende loon kreeg. Hij had gemeen gedaan en hij had kunnen begrijpen dat Frans woedend zou zijn.

„Schei nou maar uit!” zei hij, toen hij Moeder boven zag komen, hopen dat Frans op zou houden, nu Moeder er was. Even gebruikte hij al zijn kracht om Frans op zij te duwen, en dat lukte hem ook wel, maar zoodra hij zijn arm terugtrok, kwam Frans weer op hem aan.

„Schei nou uit!” zei hij nog eens boos. Moeder wilde niet, dat ze vochten. Waarom hield hij nou niet op? Me dunkt, dat hij nu genoeg geranseld had. Maar Frans wilde niet luisteren. *Wreken* wilde hij zich.

Toen van achteren plotseling zijn arm gegrepen werd, rukte hij woedend, om los te komen.

„Laat me lös!” gilte hij bijna.

Maar Moeder hield vast.

„Frans!” zei ze kalm, maar beslist, „ik wil, dat je dadelijk ophoudt!”

Dat hielp. Even stond hij hijgend stil; maar nog waren zijn oogen woedend op Wim gericht, alsof hij ieder oogenblik weer op hem aan zou kunnen vallen. Mies en Jopie waren dicht bij Moeder gekropen, Mies bleek en bevend, en Jopie nu zachtjes huilend: „dat die Frans haar zoo bang maakte.” Wim stond zijn neus af te vege. Hij durfde Moeder bijna niet aan te zien, want *hij* was de schuldige, niet Frans. Zoo voelde hij het.

„Wat gebeurt hier?” zei Moeder ernstig.

Toen rukte Frans plotseling den sleutel uit de kast en rende weg, den zolder af, naar hun slaapkamertje. Hij smeed de deur dicht. *Alleen* wilde hij zijn!

Tot op het oogenblik, dat Moeder zijn arm vast gegrepen had, was hij alleen maar boos geweest. Nu voelde hij zich plotseling ook bedroefd. Hij ging op den rand van zijn bed zitten, vermoeid van zijn driftbui, en duwde zijn hoofd in het kussen. Maar

huilen deed hij niet. Daarvoor was hij nog te boos. O, ze hadden *laag* gedaan — *gemeen* — den sleutel te stelen en in *zijn* kast te kijken — naar *zijn* geheim. Nu was 't geen geheim meer — nu wisten ze het allemaal — hadden het allemaal gezien — nu was *al* het moois er af. Hij wilde er nu niets meer van weten — ze zouden het nooit meer zien. Den sleutel, dien hij nog in zijn hand hield, klemde hij vast in zijn vuist. Had hij hem maar bij zich gehouden, dan was er niets gebeurd. Wat was hij toch rijk geweest met zijn boompje — wat had hij zich dat oogenblik dikwijls voorgesteld, waarop hij met zijn Kerstboompje binnen zou komen. Hij had zijn plan zoo prachtig in elkaar gezet. Als ze allemaal bij elkaar waren, zou hij stilletjes naar boven geloopt zijn en het gehaald hebben. Dan had hij Koos geroepen. Wat zou dat een verrassing geweest zijn! Jopie zou — ja, net zoo'n verrukt gezicht gezet hebben, als toen hij boven kwam en ze nog juist even om den hoek keek. Hij kon 't niet uitstaan. Dat het nu gebeurd was, zonder hem, stiekum buiten hem om. Ze hadden al zijn vreugde bedorven — en hij liet 't ze nooit meer zien. 't Kon hem niets meer schelen, dat 't morgen Kerstfeest was, want al zijn geluk was toch weg.

Toen huilde hij, zooals hij in jaren niet gehuild had — bitter bedroefd, omdat hij nu alles kwijt was, waar hij dagen lang zoo blij mee geweest was. Het boompje zelf was hem niets meer waard. Nu ze het eenmaal zonder hem gezien hadden, gaf hij er niets meer om. Het heerlijke oogenblik, waarop hij zich zoo verheugd had, zou nooit komen. Huilend richtte hij zich even op, haalde de plakjes chocola uit zijn zak en gooide ze, zonder er naar te kijken, op den stoel naast zijn bed. Die zouden er zoo mooi aan gestaan hebben, maar die had hij nu ook voor niets gekocht, — en — snikkend stopte hij zijn hoofd weer in 't kussen.

Moeder had onderwijl de drie anderen mee naar beneden genomen en daar het verhaal van het gebeurde gehoord. Eerst had ze verbaasd geluisterd. Een Kerstboompje! Frans een Kerst-

boompje! in de zolderkast! 't Leek wel een sprookje. Maar Jopie, die haar tranen gedroogd had, nu ze bij Moeder was, raakte weer in verrukking en beschreef met zooveel gloed de pracht die ze gezien had, dat Moeder niet meer twijfelen kon. Maar begrijpen kon ze het nog niet alles. Mies zei niet veel. In haar verbeelding zag ze nog het prachtige boompje — dat was van Frans — en o! dat Frans nu zoo boos was! Zouden ze het nu nooit meer mogen zien?

Wim stond met een ongelukkig gezicht tegen de ruiten te trommelen. Hoe meer er over gepraat werd, hoe meer hij voelde, dat hij gemeen tegenover Frans gedaan had. Maar 't was moeilijk dat te zeggen.

Moeder scheen eindelijk achter het gebeurde te komen.

„Die goeiert! Daar had hij ons zeker morgen mee willen verrassen. — Geen wonder, dat hij teleurgesteld was, maar daarom hoefde hij er toch niet zoo op te slaan!”

„— 't Was toch ook onvoorzichtig, den sleutel in de kast te laten zitten,” ging ze voort.

„Die zat niet in de kast,” zei Wim eerlijk, maar zonder om te kijken.

„Waar was die dan?”

„In de keukenkast.”

„Hoe wist *jij* dat?”

„Ik hoorde 't Koos zeggen.”

„Hè ba, Wim, wat gemeen,” zei Moeder verontwaardigd. Nu begreep ze alles, ook de woede van Frans.

Wim zweeg en hield op met trommelen. Hij dacht na. 't Was wel moeilijk om schuld te erkennen, maar hij wou toch graag weer goeie vrienden met Frans zijn.

„Zouden we het nou nooit meer mogen zien?” pruilde Jopie.

„Misschien als hij niet zoo boos meer is,” troostte Moeder haar, en toen ging ze verder tegen Wim: „ik zou 't maar gauw met hem in orde gaan maken — je hebt erg leelijk gedaan — en dat zou ik maar zeggen ook.”

Wim aarzelde even, terwijl Mies in spanning wachtte. Als Wim naar boven ging en vrede maakte met Frans, werd alles misschien weer goed. Dan kwam het boompje tóch uit de kast. Wat zou dat heerlijk zijn! Ze slaakte een zucht van verlichting en knipoogde tegen Jopie, toen Wim zich eindelijk omdraaide en de kamer uit ging. Jopie twijfelde geen oogenblik of alles kwam in orde. Maar Wim was er niet zoo zeker van. Hij ging langzaam tree voor tree de trap op; maar wat hij boven zeggen moest — dat wist hij eigenlijk niet. Zij hadden wel eens meer samen wat, maar dat was nooit erg, dat was zoo weer over. Zoo boos als nu had hij Frans nog nooit gezien. Wat moest hij zeggen om goed te maken, wat hij misdaan had?

Hij vond Frans op hun slaapkamertje huilend.

Daar had hij niet op gerekend. Hij had gedacht, dat Frans woedend zou zijn — hem weer uit zou schelden, misschien een nieuwe vechtpartij met hem beginnen zou. Maar tranen — die had hij niet verwacht. Het was dan toch ook wel heel erg wat hij gedaan had. Dit gaf hem zoo'n naar gevoel van binnen, hij had maar liever gewild dat Frans hem weer aangevlogen was.

Nu hoefde hij echter niet naar woorden te zoeken.

„Het spijt me zoo,” zei hij oprecht, „maar hoe kon ik nou weten, dat dat in de kast zou zitten, ik dacht een heel gewoon timmerdingetje . . .”

Hij kwam dicht bij Frans staan, hopen, dat hij op zou kijken en uit zou scheiden met huilen. Als hij maar eerst tegen hem praten wou.

Maar Frans bleef voorover liggen, zonder antwoord te geven.

„Ik vind het echt lam,” pleitte Wim verder, „ik had het niet moeten doen, maar ik wist niet, dat je het zoo erg zou vinden . . .”

Een lange snik van Frans.

Toen ging hij recht op zitten, zonder Wim aan te zien.

„Dat wist je wèl!” zei hij hard. Ruw veegde hij met zijn handen langs zijn oogen, die rood en dik waren van 't huilen.

Wim begon moed te krijgen.

„Werkelijk niet,” zei hij ernstig.

„Dat is — wel waar,” hield Frans vol, zijn woorden telkens afgebroken door een drogen snik, „als ik — den sleutel uit de kast — haal, weet jij heel goed — dat er een geheim in zit....”

Wim zocht naar nieuwe woorden.

„Jij heb den sleutel weggestolen,” ging Frans voort.

„Maar als ik je nou zeg, dat het me spijt.”

„'t Kan me niks schelen.”

„Wil je niet goed worden?”

„Nee,” zei Frans. Hij stond op van zijn bed, maar hield zijn rug naar Wim gekeerd.

Wim haalde zijn schouders op. Wat kon hij meer doen?

Daar kwamen Mies en Jopie, door Moeder afgezonden om den toestand voor Wim wat gemakkelijker te maken. Mies zag dadelijk, dat het tusschen Wim en Frans nog niet in orde was.

„Jullie moeten komen eten,” zei ze teleurgesteld.

Maar Jopie stapte zonder vrees op Frans toe, en duwde haar handje in de zijne.

„Ben je nou weer goed?” vroeg ze. „Mogen we nou het mooie boompje zien?” Haar gezichtje lachte alweer van blijde hoop.

„Nee,” zei Frans boos, en duwde haar handje weg. Jopie's gezichtje betrok.

„Wanneer dan?” hield ze tóch vol, „morgen dan?”

„Nee,” snauwde Frans, „nooit!”

„Kom,” zei Wim, „laten we maar gaan eten.”

Als Frans boos wou blijven, konden ze er niets aan doen.

't Werd een stille tafel dien middag. Vader had met verbazing van Moeder het verhaal gehoord. Kon zoo'n jongen zijn geld niet beter gebruiken? had hij gevraagd, maar Moeder had Frans verdedigd: „'t Scheen een verrassing voor ons te moeten worden.”

„Wim had in ieder geval leelijk gedaan,” gaf Vader toe, „doch ze zouden het nu samen wel weer in orde maken.”

't Bleek echter anders te zijn. Frans zei geen woord, keek bijna niet op van zijn bord, en at niet half zooveel als anders. Wim probeerde zich groot te houden — hij had zijn best gedaan — meer kon hij toch niet doen. Maar in zijn hart had hij duchtig het land. Frans was altijd even goedig — dat zei iedereen. Dat hij dan nu zoo lang boos was! Door hem.

Mies kon haar oogen niet van Frans afhouden. Hij was zóó rijk — hij had zoo iets prachtigs — en toch keek hij zoo ongelukkig! Dat mooie boompje stond nu in de kast boven en nooit, nooit mochten ze het meer zien. Als zij eens zoo'n boompje gehad had! Ja, dan zou ze ook boos geweest zijn, als de anderen er stilletjes aangekomen waren.

Jopie was kwaad op Frans. Nu wilden ze allemaal goed op hem wezen en nu bleef hij toch boos, en mochten zij zijn boompje niet meer zien — die nare jongen!

Maar Frans merkte niets van wat de anderen zeiden of dachten. Hij zat maar stil voor zich heen te soezen. Wim kon nou wel makkelijk beweren, dat hij spijt had, maar daar gaf hij hem zijn geluk niet mee terug. Het mooie geheim was weg, zijn blijdschap bedorven, dat konden geen woorden meer goed maken. Het Kerstboompje moest maar in de kast blijven staan, hij wilde er zelf ook niet meer naar kijken, hij kòn 't niet zien, op 't oogenblik, later zou hij 't wel 's wegdoen.

„Wij zullen vanavond bij 't boterham eten wel lezen,” zei Vader toen het eten afgelopen was.

„Gelukkig,” dacht Frans. Hij verlangde om weg te komen, alleen te zijn, en hij stond na het danken in een oogenblik bij de deur.

Maar Vader liet hem niet gaan.

„Ik heb zoo'n mooi werkje voor jou op kantoor,” zei hij, zijn arm grijpend.

Frans draaide zijn hoofd even af. Hij wou liever alleen zijn. „Liever niet,” zei hij zacht.

„Jawel,” zei Vader, hem zachtjes de deur uitduwend, „je wil mij toch niet alleen zoo hard laten werken?”

Onwillig nog liep Frans mee naar beneden.
„En morgen is 't Kerstfeest,” praatte Vader door, „dan moet ik toch ook klaar zijn.”
Frans zweeg. Hij voelde de tranen weer in zijn oogen komen. Kerstfeest! — wat had hij zich dat heel anders voorgesteld. Nu zou er niets aan zijn. 't Kon

hem ook niets schelen, dat 't morgen Kerstfeest was.

Toen hij eenmaal rustig beneden zat te werken, was hij toch maar blij, dat Vader hem meege-nomen had. Wat had hij den heelen middag op den zolder moeten doen?

't Was stil op kantoor. Hij was met Vader alleen en zij schreven een heele poos door zonder spreken. Maar van binnen stormde het nog. Toch werkte Vaders tegenwoordigheid kalmeerend op hem. Al zat Vader daar maar zoo stil bij hem, schrijvend en zijn sigaar rookend, zonder iets te zeggen, toch troostte 't hem, dat Vader wist van zijn leed en hem niet uitlachte. Vader kon het niet veranderen, dat kon niemand — maar het gaf toch een prettig verzachtend gevoel, dat hij niet alleen was in zijn verdriet. Alsof hij een wond had, die pijn deed, en die niet te genezen was, maar waarop de zalf gelegd werd om de pijn te stillen. Nee — veranderen kon Vader het ook niet. Het kwaad, dat Wim hem gedaan had, was onherstelbaar, en ook nooit te vergeven. Laag en gemeen was het geweest! En al voelde hij nu geen neiging meer om er op los te slaan, zooals straks, toch was zijn boosheid nog even groot. Hij kon nooit meer goede vrienden met Wim zijn — hij vertrouwde hem niet meer. Als je zóó je eigen broer behandelen kon, dan was je wel de grootste valschaard, die er rondliep.

De geschreven stapel enveloppen werd al grooter.

Even keek Vader op.

„Gaat het goed?”

„Ja, Vader,” knikte Frans.

„Mooi! — als je de circulaires er in gedaan hebt, gaan we ze straks samen even naar 't Hoofdpost-kantoor brengen.”

Dan was 't weer stil en kon Frans verder mijmeren. Aardig van Vader om hem mee te nemen — want dat had Vader expres gedaan — daar was hij zeker van.

Toen de laatste circulaire in de enveloppe ge-schoven was, stond Vader op.

„Nou baas, dat was werken!”

„Ja,” lachte Frans onwillekeurig.

Vader schoof den stapel gelijk.

„Tien voor je ijver,” zei hij — en met een laatsten klap op de bovenste enveloppe — „dat is je tweede tien vandaag.”

„Krijg ik daar ook een kwartje voor?” De vraag zweefde Frans op zijn lippen — maar hij had geen zin om grapjes te maken, en sloot zijn mond weer. Hij zag zichzelf weer zitten, in de bank op school, onder de Bijbelsche Geschiedenis — en na de Bijbelsche Geschiedenis, toen de rapporten uitgedeeld werden, wat had hij toen allemaal gedacht. Was hij dezelfde jongen?

„Even kijken of Moeder al thee heeft,” zei Vader — „en dan gaan we.”

Achter Vader klom hij langzaam de trap op. Eigenlijk had hij liever beneden gebleven, maar Vader zou verwachten, dat hij meeding en hij was niet boos op Vader.

„We komen even een kopje thee drinken,” kondigde Vader aan en Frans zag tot zijn vreugde, dat Moeder alleen was.

„Frans ook een kopje?” plaagde Moeder zacht, „zoo maar midden in de week?”

„Natuurlijk,” zei Vader, en hij zag Frans aan — „morgen is het Kerstfeest en wij moeten vast een beetje in de stemming komen.”

Frans keerde zich om. Hij *wilde* niet in de stemming komen — 't kon hem allemaal niets meer schelen.

„Waar zijn ze allemaal?” informeerde Vader, zijn thee leegdrinkend.

„Henkje slaapt en ik heb Wim met Mies en Jopie naar Grootmoeder gestuurd om een pakje te brengen,” vertelde Moeder, „dan hebben ze een stevige wandeling en vergeten hun verdriet misschien.”

„Verdriet?”

„Ja, ze zijn zóó teleurgesteld, dat ze Frans zijn mooie kerstboompje niet zien mogen.”

„Kom,” zei Vader, zijn kopje neerzettend, „wie weet wat er nog gebeurt.”

Moeder zag Frans eens even aan. Maar op zijn gezicht stond nog niets te lezen, dat op verzoening leek.

't Was koud buiten. Een bedekte lucht en een

gure wind deden het nog kouder schijnen en Frans, een beetje bibberig na zijn woede en huilbui, trok zijn kraag wat hooger op en stopte zijn handen in zijn zakken. Maar loopend werd hij al gauw warm. Vader praatte niet veel, zoodat Frans ook nu meest aan zijn eigen gedachten overgelaten was. 't Was voor Mies en Jopie een groote teleurstelling, maar daar was Wim ook de schuld van. Hij, Frans, had het mooi genoeg willen maken, maar nu was alles bedorven en viel er niets meer aan te doen.

Hij zuchtte.

Vader keek hem lachend aan.

„Zucht je er van?”

„Ja,” knikte Frans met een bedroefd gezicht.

Vader stak zijn arm door den zijnen.

„Kun je er nog niet over heen?”

Frans voelde zijn lippen trillen. „Nee,” schudde hij.

„En toch mag 't zoo niet blijven,” zei Vader zacht.

Onwillekeurig ging Frans wat harder loopen. Die lamme tranen wilden weer komen. Zie je, dat kwam er dan nog bij. Dan was je al zoo ongelukkig en dan mocht je nog niet eens boos blijven. Hij wist wel, dat 't niet goed was, om boos te blijven als Wim zei, dat 't hem speet, maar hij wilde niet goed worden. Hij wilde niet en kon niet.

„Vind je 't niet heerlijk, dat 't morgen Kerstfeest is?” vroeg Vader na een poosje.

Frans trok zijn schouders op.

Och nee! wat kon 't hem schelen? — Wat 't morgen waarlijk feest gemaakt had — zijn boompje — was weg.

„Ik had Mies en Jopie morgenavond zoo willen verrassen,” zei hij, nu toch blij, dat hij er met Vader over spreken kon.

„Ja,” erkende vader hartelijk, „'t is jammer, dat 't zóó uitgekapt is — 't is voor de kleintjes ook een groote teleurstelling — maar” — vader wachtte even — „daar is het Kerstfeest toch niet minder om?”

Er kwam geen antwoord. Vader wist niet, wát ze van hem bedorven hadden.

„Ze moesten van u maar 's alles weggenomen hebben,” zei hij eindelijk.

Ze waren nu vlak bij huis en Vader ging wat langzamer loopen.

„*Alles?*” vroeg hij verbaasd. „Was dat *alles*? Bestond de heele vreugde van het Kerstfeest voor jou in je kerstboompje? Heb je nu niets meer over?”

Frans bleef zwijgen.

„Nu,” zei Vader ernstig, en stak den sleutel in het slot, „dan had je niet veel.”

Met zijn jas aan liep Frans ineens door naar boven. Daar ging hij op den stoel naast zijn bed zitten. Hij wist er geen raad meer mee. Was dat alles? Had hij nu niets meer over? Had Moeder toch gelijk gehad, dat een kerstboom niet helpt om te maken, dat je meer aan den Heere Jezus dacht? Was hij nu alle vreugde kwijt? Nee, dan had hij ook niet veel gehad.

Had hij waarlijk niet meer gehad?

Wat was hij 's morgens rijk en gelukkig geweest.

Was dat alleen om zijn kerstboompje geweest? En om zijn mooie rapport?

Nee! Dat was niet waar!

Er was nog iets anders geweest, dat hem gelukkig gemaakt had — iets dat met zijn kerstboompje niets uit te staan had. Was hij dat nu ook kwijt?

Had hij 's morgens niet tot zich zelf gezegd, dat je toch ook wel blij kon zijn op het Kerstfeest zonder kerstboom — als je maar *echt* gelukkig was, omdat de Heere Jezus geboren was?

Als de Heere Jezus je Koning was? en je veel van Hem hield? Was dat dan nu niet meer waar? Was het Kerstfeest er minder om, omdat zijn ge-noegen bedorven was?

Nee — dat durfde hij nu niet meer volhouden. Wat hij 's morgens gedacht had — was waar. Het kindje in de kribbe was zijn Koning en als de Heere Jezus hier was en hem opriep om in Zijn leger te dienen, dan zou hij weer opstaan en het zeggen: „Mijn koning ook!” Dan zou hij....

Wat had hij ook weer gezegd?

„Vechten met U, tegen Uw en mijn vijanden.”

Hij stond op en ging heen en weer loopen —

verschikte wat op het boekenplankje — rommelde wat in de kast.

Maar die woorden wilden hem niet loslaten.

„Vechten met U — tegen Uw en mijn vijanden.”

Dat had hij 's morgens gezegd — en hij had 't gemeend ook. Dat wilde hij toen — echt! dat vond hij mooi!

Wilde hij dat nu niet meer?

Vond hij 't nu niet meer mooi? Was hij dat ook kwijt?

Hij zuchtte en keek naar buiten, zonder iets te zien.

Nu moest hij kiezen. Vechten? Ja of neen.

Was de Heere Jezus waarlijk zijn Koning? Dan moest hij nu strijden. Dan kon 't zoo niet blijven. Dan moest hij Wim vergeven, nu deze zijn kwaad erkend had.

Vechten moest hij dan! „Tegen al het booze in zijn eigen hart,” had Mijnheer Meijer gezegd. Ja, dat voelde hij wel. Daar ging 't nu tegen. O, wat was hij nog boos op Wim. Hij zou hem nog wel.... Hij balde zijn vuisten weer.

Maar dat mocht niet. Dat was slecht. Dat was nu de vijand, waar hij tegen strijden moest. Hij moest weer goed op Wim worden. Anders kon hij morgen niet met een vroolijk hart Kerstfeest vieren. Dan had hij het den vijand laten winnen en den Koning schande aangedaan. — Wilde hij dat? — Vermoedid ging hij op den rand van zijn bed zitten.

O, wat was alles moeilijk!

Het zou zoo veel makkelijker geweest zijn boos te blijven, met een nijdig gezicht rond te loopen en onvriendelijk te doen tegen iedereen. Maar dat zou het bewijs zijn, dat het kwaad het gewonnen had. En dat mocht niet.

Nee — hoe moeilijk het ook was, dat hij 's morgens gezegd had bleef waar. Hij wilde het nog zeggen: „Gij zijt mijn Koning, met U wil ik vechten — tegen Uw en mijn vijanden.”

Toen zat hij heel stil. Het kamertje was al heelemaal donker — maar hij merkte het niet. Hij zat weer op school. Hij zag Mijnheer Meijer weer voor

den lessenaar staan. Hij hoorde hem weer spreken. „Zul je het ooit kunnen winnen? Ja, want alleen ben je nooit. — De Koning zelf strijdt voor je. — Hij behaalt ook de overwinning voor je. Roep Hem aan in den strijd, en vertrouw op Hem.”

Hij vouwde zijn handen en zijn oogen staarden onafgewend naar de langzaam verdwijnende licht-streep in de lucht, boven de daken.

„Vechten en bidden moest hij.” Maar och! de vijand was zoo sterk. Als je er met je vuisten op had kunnen slaan — dat was niet zoo moeilijk; maar zoo stil te zitten en dan toch de overwinning te behalen. Zou hij dat ooit kunnen?

„Heere, help mij,” prevelden zijn lippen — „help mij om Wim te vergeven — om weer goed te worden — help mij vechten.”

Niet dadelijk ging de vijand op de vlucht. Hij was sterk en aan de overwinning was ook hem veel gelegen. Telkens als Frans zich herinnerde, wat Wim gedaan had, hoe hij hem bedrogen had, dan stond hij op 't punt zich gewonnen te geven. Dat kòn hij niet vergeven!

Maar ook telkens bedacht hij zich. Dan schudde hij zijn hoofd. Nee — niet laf zijn. Nu volhouden, al was 't ook nog zoo moeilijk. Hij had beloofd, dat hij vechten zou om de eer van den Koning. Hij moest vergeven — de Heere Jezus zou hem helpen.

Toen bemerkte hij, dat de aanvallen hoe langer hoe minder heftig werden. Wel brandde de kleur weer even op in zijn gezicht, toen hij zich Jopie's strafende oogjes voorstelde vóór Wim de kast dicht deed. *Hij* had 't haar 't eerst willen laten zien — 't was *zijn* boompje, en hij had alleen 't recht om er haar mee te verrassen. 't Was laag van Wim. — Hij zette zijn tanden op elkaar — daar was de vijand weer. Niet laf zijn nu — volhouden — vergeven moest hij....

Totdat het eindelijk stil werd in zijn hart. Hij legde zijn hoofd weer op 't kussen, maar nu niet om te huilen, zooals 's middags. Ja — Wim had gemeen gedaan — maar hij vergaf hem. Hij wilde niet langer boos op hem zijn. De vijand was ver-

slagen — op de vlucht gedreven. 't Was waar, wat Mijnheer Meijer gezegd had: „de Koning gaf je de overwinning, als je maar vechten wou.”

Hij had geen idee, hoe laat het eigenlijk was — maar toen hij Jopie de trap op hoorde stommelen, begreep hij dat ze hem kwam roepen voor het boterham eten.

Hij ging overeind zitten en lachte even stil voor zich heen.

Wat gèk! Hij had zijn jas nog aan. Dat had hij heelemaal niet gemerkt. Hij trok hem uit en hing hem over zijn arm. Toen ging hij Jopie te gemoet en knipte het licht voor haar op.

„Kom je me roepen?” zei hij vriendelijk.

Hij was blij dat Moeder Jopie gestuurd had, met haar was 't nog het makkelijkst om gewoon te doen.

Moeder had Jopie de pen op haar neus gezet, dat ze niet meer om het Kerstboompje tegen Frans zeuren mocht. Dat was wel moeilijk, vooral nu ze aan zijn toon hoorde, dat hij niet boos meer was; tenminste niet op haar.

Maar Moeder had 't verboden — dus zweeg ze. Ze keek alleen eens even naar zijn gezicht. Nee dat stond ook niet meer boos. Toen duwde ze haar handje weer in die van Frans en dezen keer duwde Frans het niet weg. Hij hield het vast en zoo liepen ze hand in hand zwigend naar beneden.

Bij Jopie stond het vast — alles kwam in orde.

Koos was in de keuken. Ze had 't heele verhaal van Moeder gehoord en ze had geraasd tegen Wim. Als Frans 't nooit vergaf, dan kon zij dat best begrijpen. Ze was ook wel van plan Frans op haar wijze haar deelneming te betuigen en hem te zeggen, dat hij groot gelijk had, dat hij zoo woedend was. Maar nu ze Frans en Jopie samen beneden zag komen — Frans zoo stil en vriendelijk — Jopie, zoo blij — nu trok ze zich stilletjes terug en zei niets. Daar was iets, waar ze niet bij kon. Maar Frans was altijd een wonderlijke jongen.

Zoo kwamen ze de kamer binnen en Vader en Moeder, Mies en Wim, ze zagen ook de verandering. Ze zagen hoe Jopie zijn hand vasthield, alsof

ze bang was hem weer te verliezen. Moeder lachte en Vader knikte.

Zoo was 't goed — zoo kon 't morgen waarlijk feest zijn.

Frans zei nog niet veel onder het boterham eten. Hij luisterde maar stilletjes naar wat de anderen praatten, maar in zijn oogen scheen een stil vriendelijk licht en in zijn hart heerschte de blijde rust van den krijgsman, die weet, dat hij den goeden strijd heeft gestreden en de overwinning heeft behaald.

„Wil je halmajen?“ vroeg hij Wim na 't eten.
 „Graag,” zei Wim — in dat „graag” al zijn dankbaarheid uitsprekend over Frans zijn vergevensgezindheid.

Ze speelden rustig, slechts enkele vriendelijke woorden wisselend. Doch toen Frans des avonds naar bed ging, betrapte hij er zich op, dat hij liep te zingen:

„Zijn macht is alvermogen.”

Hij stond even stil op de trap. Ja — dat was het. 's Morgens had hij gedacht dat hij 't begreep. Nee — toen wist hij er eigenlijk niets van. Nu wist hij 't. „Zijn macht is alvermogen. En iedere vijand vliedt voor d' opslag van Zijn oogen, waar Hij als vorst gebiedt.” Het Kindje in de kribbe was waarlijk de Koning. — Zijn Koning ook.

't Zou morgen echt Kerstfeest zijn.

Jopie twijfelde er geen oogenblik aan, of nu zou het kerstboompje voor den dag komen. Want vandaag was het Kerstfeest en Frans was niet meer boos. Ze mocht er tegen hem niet over praten, had Moeder gezegd. Maar tegen Mies stond haar mond er niet stil over. Mies liet haar praten. Zij wilde Jopie's plezier niet bederven. Als ze zelf zag, dat het niet gebeurde, zou de teleurstelling groot genoeg zijn.

Bijna zonder spreken kleedde Mies zich zelf aan, hielp Jopie aan de lastige knopen en bandjes, lette op, of zij zich netjes waschte, bond den Zondagschen strik in haar haar en zei alleen wat, als Jopie beslist een antwoord verwachtte. Dat was niet zoo vaak, want Jopie praatte om te praten, niet om te hooren wat Mies te zeggen had. Onvermoeid weidde zij uit over de heerlijkheden van het kerstboompje, tot Mies er weer bedroefd van werd. Zij wist evengoed als Jopie, hoe mooi het boompje was. Als ze haar oogen dicht deed, zag ze het voor zich, zoo duidelijk, alsof ze weer op haar knieën voor de kast lag — dat heerlijk mooie boompje — dat van Frans was.

O, zóó rijk te zijn!

Wat zou zij niet gegeven hebben, om er weer eens voor te mogen liggen — om er alleen maar naar te kijken — zoo stilletjes, zonder dat iemand haar stoorde. Mat *dat* mocht niet eens. Het moest daar in de donkere kast blijven staan, waar niemand er wat aan had. Want Jopie mocht nu denken, dat Frans, omdat hij niet boos meer was het er uit zou halen, *zij* wist wel beter. Dat was nog lang niet hetzelfde: niet meer boos zijn — en het boompje laten zien. Nee, Frans was wel zacht en vriendelijk geweest gisteravond, maar hij had geen woord gezegd over het Kerstboompje. Hij was vast niet van plan het voor den dag te halen.

Jopie babbelde door. Ze merkte niet eens, dat Mies zoo stil was. Zij dacht er ook niet aan, dat Frans haar hooren kon. Maar Frans, in het kamertje er naast, luisterde — eerst nog wat sufferig — gestoord in zijn slaap door Jopie's gepraat — maar dan, opmerkzaam geworden toen hij hoorde waar het over ging, klaar wakker.

Wat vond ze het mooi! — en wat wou ze het graag zien! O, ze rekende er ook vast op. Hoe kwam ze daar bij? Hij had toch niets gezegd. Was hij van plan het voor den dag te halen? Hij wist het zelf niet. Hij was maar blij geweest, dat niemand er naar gevraagd had. Waarom zei Mies niets? Hij luisterde beter. Nee, Mies zei zoo goed als niets en als ze wat zei, kon hij het nog niet eens verstaan. Waarom was Mies zoo stil? Dat was niets voor haar. Toen begon hij het te begrijpen. Jopie rekende er wel op, maar Mies niet. Daar was Mies zoo stil van. Ze wilde het ook wel graag zien — o vast wel. 't Zou voor hen allebei een groote teleurstelling zijn, als hij het in de kast liet staan. Dat wilde hij niet. Dat zou nu flauw zijn om ze zoo teleur te stellen. Hij had het gekocht om ze blij te maken — en al was de verrassing er nu af Toen lachte hij even. Hij zou het weer een verrassing maken. Nu wisten ze, hoe mooi het was en nu zou hij ze laten denken, dat hij het niet liet zien en dan zou hij ze 's avonds toch blij maken.

Hij was den heelen dag vriendelijk en opgewekt. Hij voelde zich zoo licht en blij. Dat was ook wel om blij over te zijn, als je wist, dat alles in orde was. Als je Kerstleest vieren kon, omdat je zeker wist, dat het Kindje, dat in de kribbe gelegen had, je Koning was, Dien je gehoorzaam zijn wou. En als je zoo'n prettig geheim had. Hij wist wel waarom Jopie zoo lief was, die slimmerd. Toch wel leuk, dat ze niets vroeg. Want wat zou hij dan moeten zeggen? Maar als hij de smeekende oogen van Mies zag, kon hij haast zijn lachen niet inhouden. Ze moest het eens weten! Dat het toch gebeuren ging! Als 't maar eerst avond was. Zoolang zou hij zwijgen.

Moeder begon haast bang te worden, dat 't toch nog op een teleurstelling voor Jopie uit zou loopen. Maar Vader schudde zijn hoofd: „Laat hem maar — dat komt wel goed.”

Toen het tijd was voor de avondkerk trok hij Frans, toen niemand op hen lette, even aan zijn mouw. „Zal ik thuisblijven?” wenkte hij met een beekenisvol gezicht.

Frans bloosde.

„Ja,” knikte hij toen, wat verlegen.

„Goed,” zei Vader, alsof hij niet anders verwacht had.

Toen wenkte hij Frans naar de achterkamer.

„Wou je het *hier* zetten?”

„Ja,” wees Frans, „daar, op het kleine tafeltje.”

„Mooi! dan zal ik ze vóór houden — roep maar als je klaar bent.”

Moeder kreeg een wenk en Wim, Mies en Jopie werden ongemerkt in de voorkamer gehouden. Wim begon ook te begrijpen, wat er ging gebeuren en werkte ijverig mee om het plan te doen slagen. Hij praatte zelfs dubbel hard, dat niemand Frans naar boven zou hooren gaan. Maar Jopie had het op dat oogenblik te druk met Henkje om op te letten wat Frans deed en Mies verwachtte niet, dat haar wensch vervuld zou worden. Dus kon Frans naar boven gaan en weer beneden komen, zonder dat zij 't merkten.

Voorzichtig — tree voor tree — droeg Frans het Kerstboompje naar beneden. De plakjes chocolade had hij er aangebonden. Die schommelden zoo hard, dat hij heel langzaam loopen moest. Anders slingerden zij telkens tegen de balletjes.

Even, toen hij de kast open gedaan had en zijn mooie boompje zag staan, waren alle gedachten weer bij hem opgekomen, die hij met zoo veel moeite verdreven had. Wat had Wim toch... Maar, vlug nam hij het boompje op. Niet flauw zijn — *dat* was voorbij. Je zou nu het gezicht van Mies zien! — en Jopie's oogjes zouden niet minder schitteren!

Vader wachtte hem al op onder aan de trap, hield de deur voor hem open, reikte lucifers aan.

„t Moet zeker branden als ze binnen komen, hè?”

„Ja” knikte Frans, en stak de kaarsjes op.

Toen knipte Vader het licht uit.

„Hè!” zei hij van zijn plaats bij de deur, — „dat is mooi! — wat zullen ze genieten!” —

Frans ging wat achteruit.

Ja — het was heel mooi. Het stond daar zoo rustig en vredig, en het paste zoo heelemaal bij de stemming waarin hij verkeerde.

„Zal ik ze nu maar roepen?” fluisterde Vader.

„Als 't u blijft,” zei Frans. — „Koos ook.” 't Was wel prettig om 't nu aan Vader over te laten.

„Wim,” zei Vader in de voorkamer, „roep jij Koos eens even” — en toen Koos kwam — „Julie moeten allemaal eens bij de deur gaan staan,” en Vader wees naar de tusschendeuren, „zoo, nu zal ik het licht even uitdoen — schuif nu de deuren maar open, Wim.”

Langzaam schoof Wim de deuren weg en toen. —

„O-o-o,” zuchtte Mies. Toch! tòch het Kerstboompje! en nog mooier — nog veel mooier dan gisteren — met de brandende kaarsjes — en op het tafeltje — en o, dat Wim het nu niet stiekum hoefde te doen, maar dat ze er naar kijken mocht, zooveel ze wou. — Die Frans! die goeie Frans! Waar was hij?

Zwijgend stond Frans tegen den muur gedrukt.

Ze moesten alleen het kerstboompje zien, als ze binnenkwamen, niet hem. Maar hij had wel naar Mies en Jopie gekeken, en als er nog eenige droefheid in zijn hart geweest was over de mislukking van zijn plan, dan voelde hij zich nu toch wel getroost.

Hij hoorde Henkje „fff-fff” doen — hij zag hem dansen op Moeders arm en zijn handjes uitsteken naar de lichtjes — hij zag Moeders blijde oogen gaan van het boompje naar de kleintjes en van de kleintjes naar hem — hij hoorde Vader en Wim alle heerlijkheden opsommen — hij lachte even om Jopie's verrukking, en knipoogde tegen Koos, toen Vader en Moeder zich verbaasden, hoe hij dat klaar gespeeld had — maar 't meest genoot hij van Mies. Mies — die den heelen dag met zoo'n droevig gezicht rondgelopen had en hem zoo smeekend had aangezien. Hij kon niet genoeg naar haar kijken. Zij stond met haar handen samen, te kijken — te kijken! Wat was ze nu blij! Dat had *hij* gedaan! Hij had haar zoo gelukkig gemaakt! En Jopie! En Henkje! Had hij iets mooiers kunnen bedenken?

„We zullen het licht in de voorkamer alleen opdoen,” zei Moeder eindelijk — „en we blijven hier zitten.”

Ze mochten allemaal wat langer opblijven — maar het werd toch eindelijk bedtijd. Ze hadden gezongen en gepraat en Vader had wat voor-gelezen. Mies had bijna geen oog van het Kerstboompje afgehad en toen de kaarsjes eindelijk opgebrand waren en de chocola opgegeten, beloofde Moeder, dat ze nog eens nieuwe kaarsjes mochten koopen om het boompje nog eens een avond te laten branden.

„Nu zou ik Frans maar eens hartelijk bedanken,” zei Moeder, toen Mies en Jopie naar bed gingen.

Frans werd door twee paar armen tegelijk omhelsd en op twee wangen tegelijk gezoend.

„Dank je wel,” fluisterde Mies en keerde zich om, om naar bed te gaan.

Maar Jopie kon nog niet scheiden. Ze hield haar armpjes om Frans zijn hals geslagen.

„Wat was dat prettig!” zei zij.

„Ja,” zei Moeder, haar armpjes losmakend, „t was heerlijk, kom nou maar gauw mee.”

„Dat kwam door het kerstboompje,” redeneerde Jopie nog.

Vader hield haar in 't voorbijloopen even vast.

„Alleen door 't kerstboompje?” vroeg hij ernstig.

Jopie keek verbaasd.

„Vraag dat maar 's aan Moeder,” zei Vader en liet haar gaan.

„Nee,” dacht Frans, toen Vader, Wim en hij even stil bij elkaar zaten, Vader had gelijk. Hij had ook een heerlijken avond gehad — maar dat was niet alleen door het kerstboompje. Dat was door wat hij doorgemaakt had en door de blijdschap, die er nu in zijn hart leefde. Als de Heere Jezus niet waarlijk zijn Koning geweest was, dan had hij nooit zoo heerlijk Kerstfeest kunnen vieren, al had hij ook tien kerstboomen gehad. Dan had hij Wim niet willen vergeven en Mies en Jopie niet blij willen maken. Dan liep hij nu nog met dat booze gevoel in zijn hart rond.

Vader keek op en glimlachte om zijn gelukkige gezicht.

„Ben je tevreden?” vroeg hij.

„Ja,” lachte Frans terug. „Ik heb een heerlijken avond gehad.”

En Vader en hij begrepen elkaar.

